Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען הײַנט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אינפאָרמאַציאָנס־אַלגעמיינע פּאָליטיש־געזעלשאַפטליכע טאָג־צייטונג

Nr. 200 | Łódź, Wtorek 27 sierpnia 1929 r. | זיבעטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, כא מנחם אב תרפ"ט | נר. 200

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

שלאַכטען און שחיטות אין גאַנץ ארץ ישראל

בלוטיגע קאַמפּען מיט פיל קרבנות אין ירושלים, חיפה, תל אביב און אין די קאָלאָניעס

אויפשטאַנד פון די אַראַבער געגען ענגלאַנד

הערבערט סאַמועל זאָל בעשטימט ווערען אַלס נציב העליון

שחיטות אין גאַנצען לאַנד

לאָנדאָן, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
דאָס לאָנדאָנער צענטראַל־ביוראָ פון יט"א האָט בעאויפטראַגט דעם יט"א־קאָרעספּאָנדענט אין ביירוט צו טעלעגראַפירען ידיעות וועגען א"י, ווייל די אינפאָרמאַציעס פון א"י מוזען געהען דורך אַ שטרענגע צענזור.

ביירוט, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
דעפּעשע פון ספּעציעלען יט"א־שליח:
די אָנפאַלען פון די אַראַבער אויפ'ן יודישען ישוב האָבען אַרומגענומען דאָס גאַנצע לאַנד.
היינט אינדערפריה האָבען זיך ווידערהאָלט די ווילדע אַראַבישע אָנפאַלען, וועלכע טראָגען דעם כאַראַקטער פון מאַסען־שחיטות. אין ירושלים איז פאָרגעקומען אַ מוראדיגע שחיטה, אַלע וועגען צו ירושלים זענען אָפּגעשניטען.
אין עמק הערשט אַ מוראדיגע פּאַניק. יודען אַנטלויפען, ראַטעווענדיג זיך פאַר די אַראַבישע רוצחים, וועלכע ווייזען אַרויס אַן אומענשליכע גרויזאַמקייט.
די פּאָליציי איז נישט ביכולת זיך אַקעגענצושטעלען די אַראַבער. דאָס מיליטער און די פּאָליציי איז נישט בעוואָרנט מיט גענוג פערטיידיגונגס־מיטלען. אויב עס געלונגט אַרויסצווייזען וועלכען ס'איז ווידערשטאַנד איז עס נאָר אַ דאַנק דער יודישער זעלבסטשוץ.

ירושלים, 26 (ספּ. טעל.)
טראָץ דעם קריגס־צושטאַנד אין ירושלים, זע־נען נעכטען אַ גאַנצען טאָג פאָרגעקומען בלוטיגע קאַמפּען אין דער גאַנצער שטאָט און אין אַלע פאָרשטעט. די אַראַבער דערשטעכען יעדען יוד, וועלכען זיי בעגעגנען אויפ'ן וועג. בעת די קאַמפּען זענען ווידער אומגעקומען מעהר פון 100 פּערזאָן צווישען זיי 46 יודען.
פיל יודישע הייזער אין ירושלים זענען צו־ראַבירט געוואָרען, עס זענען אויסגעהרגעט גע־וואָרען גאַנצע פאַמיליעס.
די יודען שטעלען איבעראַל אַ העלדישען ווי־דערשטאַנד.

חיפה 26 (ספּ. טעל). לויט די ידיעות, וואָס זענען דאָ דערהאַלטען געוואָר־ען פון ירושלים, האָבען די בלוטיגע קאַמפּען אָנגענומען אַ ברייטען כאַראַקטער.
גאַנץ ארץ־ישראל איז אַרומגענומען פון אַ רעליגיעזען קאַמף מצד די אַראַבער, און אין משך פון נעכטיגען טאָג איז אין ארץ־ישראל נישט גע־מען קיין איין ישוב, וואו ס'זאָלען נישט פאָרקו־מען קיין בלוטיגע קאַמפּען.

ירושלים, 26 (ספּ. טעל.)
אַ גרויסע מחנה אַראַבער איז בעפאַלען דעם עמק יזרעאל. די קאָלאָניסטען האָבען געשטעלט אַ העלדישען ווידערשטאַנד און פאַרטריבען די אַראַ־בער. 3 פּערזאָן זענען דערהרג'עט געוואָרען.

ירשלים 26 (יט"א טעל.)
נעכטען אין אָוונד איז די קאָלאָניע נהלל פּלוצלונג בעפאַלען געוואָרען דורך אַ גרעסערע באַנ־דע אַראַבער.
צווישען ביידע צדדים האָט זיך צופלאַקערט אַ בלוטיגע שלאַכט. פרטים פעהלען.

ירושלים, 26 (ספּ טעל.)
פון חדרה און נהלל מעלדעט מען וועגען בלו־טיגע שלאַכטען צווישען יודען און אַראַבער. פר־טים פעהלען.

ירושלים, 26 (ספּ טעל.)
אין אַלע יודישע קאָלאָניעס איז שוין טע־טיג די יודישע זעלבסט־שוץ. אַלע קאָלאָניסטען האָבען שוין בעקומען געווער. קיין שום אַראַבער ווערט נישט אַריינגעלאָזט אין די קאָלאָניעס.

לאָנדאָן, 26 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). אין אָווענט האָט דאָס קאָלאָניאַל־מיניסטעריום אַרויסגעגעבען אַן אָפיציעלען קאָמוניקאַט, אין וועלכען ס ווערט מיטגעטיילט, אַז די א"י־רעגירונג האָט בעהערשט די לאַגע אין לאַנד.

לאָנדאָן, 26 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). מאַקדאָנאַלד שטעהט די גאַנצע צייט אין אַ קאָנטאַקט מיט'ן קאָלאָניאַל אַמט און ווערט אינפאָרמירט גענוי וועגען דער לאַגע אין א"י.

לאָנדאָן, 26 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). לאָרד רידינג (סער רופוס אייזיקס) איז בעשטימט געוואָרען אַלס ספּעציעלער קאָמיסאַר קיין א"י, כדי אויסצופאָרשען די געשעהענישען. שוין אין די נאָהנטסטע טעג פאָהרט ער אָפּ קיין א"י

לאָנדאָן, 26 (אטע). דאָס צורופען הערבערט סאַמועל'ן קיין לאָנדאָן זאָל שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער כונה פון דער ענגלישער רעגירונג איהם צו בעשטימען אַלס נציב העליון פון א"י. ווי בעקאַנט האָט הערבערט סאַמועל שוין בעקליידעט דעם אַמט פון יאָהר 1920 ביז 1925 י.

שלאַכט צווישען אַראַבער און ענגלישען מיליטער

ביירוט, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
אַראַבישע אָפּטיילונגען זענען בעפאַלען אַ צוג מיט ענגליש מיליטער, וואָס איז געגאַנגען קיין חיפה, צווישען די אַראַבער און דעם מיליטער איז פאָר־געקומען אַ בלוטיגע שלאַכט. די אַראַבער זענען שפּע־טער אָנגעפאַלען אויף עטליכע אָפּטיילונגען פון מי־ליטער און האָבען זיי ענטוואָפענט.
די גרויזאַמקייט פון דער לאַגע ווערט גרע־סער מיט יעדער מינוט.

אַ רעוואָלטע געגען ענגלאַנד

ביירוט, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
די ענטוויקלונג פון די געשעהענישען נעהמט אין דער ריכטונג, אַז די עקסצעסען פון די אַראַבער געגען די יודען, ווערען פאַרוואַנדעלט אין אַן אַראַבי־שען אויפשטאַנד געגען ענגלאַנד.
לאָנדאָן, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
דאָס צענטראַל־ביוראָ פון יט"א האָט בעד־אויפטראַגט איהרע קאָרעספּאָנדענטען אין די שכנות דיגע לענדער פון א"י צו פאָהרען קיין א"י. דער־רויף איז דערהאַלטען געוואָרען אַן ענטפער, אַז דאָס איז אוממעגליך, ווייל אַלע וועגען זענען אָפּגעשלאָסען.

פערצווייפעלטער הילפס־רוף

לאָנדאָן, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
דורך קאַירא איז אָנגעקומען אַ דעפּעשע פון בן צבי: „רחובות ווערט אַטאַקירט. מיר זענען פאַרראַטען און אָפּגעשניטען פון דער וועלט. די בע־דינגונגען, אין וועלכע מיר געפינען זיך, זענען שוי־דערליכע. מיר האָבען מעהר קיין כוחות נישט. ראַטעוועט".

שוידערליכע שלאַכט אין חיפה

ביירוט, 26. יט"א טעלעגראַפיש).
נעכטען בייּנאַכט און היינט אינדערפריה איז אין חיפה פאָרגעקומען אַ שוידערליכע שחיטה: עס זענען פאַראַן צעהנדליגער דערהרגעטע און פאַר־וואונדעטע. פרטים פעהלען.
חיפה, 26. (ספּ.) נעכטען איז דאָ געקומען צו אַ גרעסערען צוזאַמענשטויס צווישען יודען און אַראַבער. פערצעהן פּערזאָן פון ביידע צדדים זענען פאַרוואונדעט געוואָרען. אַ סך יודישע געשעפטען זענען צעראַבירט געוואָרען. די אַראַבער זענען אָפּגע־שטויסען געוואָרען. די פּאָליציי האָט שנעל צוריקגע־שטעלט די אָרדנונג.

קאַמפּען אויף די גאַסען פון תל־אביב

לאָנדאָן, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
אין תל־אביב קומען פאָר קאַמפּען אויף די גאַסען מיט אומגעהויערע קרבנות. דאָס בריטישע מיליטער איילט קיין תל־אביב. אויב דער זעלבסט־שוץ וועט געלונגען זיך איינצוהאַלטען ביז מאָרגען, ווען ס'וועט אָנקומען די קריגס־שיפען, וועט די סכנה אָפּגעווענדעט ווערען.
ירושלים, (26. (יט"א טעלעגראַפיש).
אין רעגירונגס־שפּיטאָל זענען היינט געווען 80 טויטע. צווישען זיי 59 יודען און 233 פאַרוואונדעטע.
לאָנדאָן, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
פון גאַנץ א"י קומען אָן ידיעות, וואָס טיילען מיט וועגען גרויזאַמסטע סצענעס, וואָס האָבען זיך דאָרט אָפּגעשפּילט. די אַראַבער זענען אויסערגע־וועהנליכע רוצחים און שאַנעווען נישט קיין קינדער און פרויען. זיי צושטערען יודישע הייזער און ווייזען דערביי אַרויס אַ שרעקליכע ווילדקייט.

תל־אביב'ער קרבנות

ירושלים, 26 .(יט"א טעלעגראַפיש).
בעת די אָנפאַלען פון די אַראַבער אין תל־אביב זענען דערהרגעט געוואָרען פאָלגענדע 6 יודען: ראַזען, בנימין גאָלדשטיין, פיינגאָלד, הררי, בער־קאָוויטש, און פרוי מזרחי. צווישען די הרוגים גע־פינט זיך אויך איין בריטישער אונטערטאַן. צווישען די פאַרוואונדעטע געפינט זיך דער פרעזעס פון פאַ־בריקאַנטען־פעראיין וואַלטער מאָזעס.

יודיש־אַראַבישע קאָנפערענץ?

ירושלים, 26. (יט"א) לויט דער איני־ציאַטיוו פון דער ענגלישער מאַכט איז פאָרגעקומען אַ געמיינזאַמע זיצונג פון אָנגעזעהענע אַראַבישע און יודישע טוער, כדי צו ליקווידירען די אומרוהען. די אַראַבער האָבען קאַטעגאָריש אָפּגעוואָרפען די יודישע פאָרדערונגען צום כותל מערבי. צוליב דעם זענען די אונטערהאַנדלונגען איבערגעריסען געוואָרען

נאָך 2 קריגס־שיפען

לאָנדאָן, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
נאָך צוויי קריגס־שיפען און אַ לופט־פלאָ־טיליע האָבען בעקומען דעם בעפעהל זיך צו בעגעבען קיין א"י. זיי ווערען ערוואַרט מאָרגען.
לאָנדאָן, 26. (אטע). דער 10.000־טאָן קרייצער „סוקסעס" איז אָנגעקומען קיין א"י. די שיף „באַרהאַם" ווערט דערוואַרט היינטאָג. אַ חוץ דעם געפינען זיך נאָך אויפ'ן וועג אַ לופט־שיף און 2 צושטערער. 2 באַטאַליאָנען פיעכאָטע זענען אָנ־געקומען קיין א"י זיי וועלען פאַרשטאַרקט ווערען דורך דעם מיליטער פון סוקסעס" און פון קאַמפּף שיף „באַרהאַם".
דאָ האָט מען שטאַרק מורא פאַר אַן אַלגע־מיינעם אויפשטאַנד פון די אַראַבער.

לויה פון די קרבנות

ירושלים, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
די פערגאַנגענע נאַכט איז געווען די ערשטע, וועלכע איז אַדורך אין ירושלים רוהיג. איבער די גאַסען זענען אַרומגעגאַנגען פּאַטרולען. די יודישע זעלבסטשוץ האָט געהיט די אָרדנונג. אין דער נאַכט איז פאָרגעקומען די קבורה פון ווייטערע 8 קרבנות פון די שלאַכטען.
ירושלים, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
הינטער ירושלים איז דערהרגעט געוואָרען דורך די אַראַבער אַ געוויסער גלאָזער און הרב שאַכט.
ירושלים, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
אין זייערע וואוינונגען זענען דערשטאָכען גע־וואָרען דורך די אַראַבער רעב יודישער אינזשיניער ריטאָ און דער ספרדישער כלל־טוער ראובן וואַלפאָ.

אינטערווענץ פון אַמעריקאַ

ניו־יאָרק, 26. (אטע). קיין וואַשינגטאָן איז היינט אָנגעקומען אַ ראַפּאָרט פון אַמעריקאַנישען קאָנסולאַט וועגען דער לאַגע אין א"י. אין ראַ־פּאָרט ווערט געזאָגט, אַז מיט יעדער מינוט ווערט די סיטואַציע אַלץ דראָהענדער. לויט פּראָוויזאָ־רישע דעפּעשען זענען ביז מאָנטאָג געפאַלען 120 דערהרגעטע, פאַרוואונדעטע זענען דאָ העכער 270, בעת די קאַמפּען אין חברון זענען אומגעקומען 45 יודען, 50 זענען פאַרוואונדעט, דערהרגעט זענען אויך געוואָרען 15 אַמעריקאַנישע סטודענטען.
ניו־יאָרק, 26. (אטע). דער אַמעריקאַ־נישער מלוכה־דעפּאַרטאַמענט האָט אויף דער אויפ־פאָדערונג פון פיל יודען בעשלאָסען צו אינטערווע־נירען אין פּאַלעסטינאַ. די אַמעריקאַנישע רעגיע־רונג איז אין דער מיינונג, דאָס די ענגלישע רעגיע־רונג אין א"י האָט דורכאויס געקענט שיצען דאָס לעבען און אייגענטום פון די אָנגעהעריגע פון אַנ־דערע מלוכות.
ירושלים, 26. (יט"א טעלעגראַפיש).
דער אַמעריקאַנישער גענעראַל־קאָנסול האָט געשיקט אַ שליח קיין חברון אויסצופאָרשען וועגען די אומגעקומענע אַמעריקאַנער בירגער בעת דעם שלאַכט אין חברון.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.
Konstantynowska 20, telef. 35-85

אונפערגלייכליכע יודישע העלדישקייט

די וואונדערבארע האלטונג פון די יודען אין חברון. — פארערונג פון פרעז. ווייצמאן און פון לארד מעלטשעט. — פוילישער גענעראל-קאנסול זארגט פאר'ן גורל פון די יודען

פרטים פון דער שלאכט אין חברון

ירושלים, 26 (ספ. טעל.)

פון חברון קומען אן שוידערליכע פרטים וועגען דער שרעקליכער שחיטה אין דער סלאבאדקער ישיבה.

א מחנה פון העכער 400 אראבער איז פלוצלונג אנגעפאלען אויף דער ישיבה און מיט פייערס און רעוואלווערן אנגעהויבען א שחיטה צווישען די הונדערטער ישיבה-בחורים. די ישיבה בחורים האבען געשטעלט א העלדישען ווידערשטאנד. מיט בענק און טישען האבען זיי זיך געראנגעלט מיט די כוליגאנעס און פיל פון זיי אַוועקגעלייגט טויט אויפ'ן ארט אדער שווער פערוואונדעט.

די ידיעה וועגען אנפאל אויף דער ישיבה האט זיך בליץ-שנעל פערשפרייט איבער דער שטאט און אהין זענען ארויסגעלאפען צו הילף 12 יודישע סטודענטען פון אמעריקא, וועלכע זענען דארט גראד געקומען מיט אן עקסקורסיע, ווי אויך א גרופע חלוצים.

בעת דעם נישט גלייכען קאמף מיט דער אראבישער איבערמאכט זענען אלע 12 סטודענטען אומגעקומען מיט א העלדישען טויט.

פון די ישיבה בחורים זענען 45 אויסגעשאכטען געווארען; פון די אראבער זענען דער'הרג'עט געווארען 60 פערזאן און 120 זענען פערוואונדעט געווארען.

אנפאל אויף „בית וגן“

ירושלים, 26. (יט"א טעל). א מחנה אראבער האט געמאכט אן אנפאל אויף דער פארשטאט פון ירושלים „בית וגן“ אין די קאמפען איז געפאלען א יודישער פאליציי-סערזשאנט.

די נעמען פון די ערשטע 16 געפאלענע יודען

ירושלים, (יט"א) נעכטען בייגאכט איז פארגעקומען די קבורה פון די ערשטע 16 געפאלענע יודען אין ירושלים. מען האט זיי אלע קובר געווען אין א ברידער-קבר.

אויף א פעראָרדנונג פון דער מאכט, איז די לויה פארגעקומען בייגאכט.

ביז-איצט איז געלונגען פעסטצושטעלען 14 נעמען פון די געפאלענע: חנא סאנישווילי, נחמן סעגאל, אליהו ששון, ברידער יוסף און יהודה ראטענבערג, משה תבורי, שלום שבילי, מרדכי בן מנשה משה בראגעס, שלום בן סולה, מאיר אפעלבוים, ברציון רימאנטשטיין, בן שמעון והאלמאן.

די נעמען פון די לעצטע צוויי געפאלענע האט מען נאך נישט פעסטגעשטעלט.

די קאמפען ביי נהלל

ירושלים, 26. (טעל.) נעכטען אווענד האבען אראבישע מחנות אטאקירט די קאלאניע אין נהלל. די קאלאניסטען האבען געגעבען אן ענערגישען ווידערשטאנד.

ביים אנפאל אויף דער קאלאניע עטרוה שקאַ־לאַנדריאַ“ זענען דערהרגעט געווארען 4 אראבער. די אראבישע באנדעס האבען זיך צוריקגעצויגען.

אין חיפה איז רוהיג.

אלע יודישע קאלאניסטען בעוואפענט

ירושלים, 26. (יט"א טעל.) אין אלע יודישע קאלאניעס איז שוין טעטיג די יודישע זעלבסטשוץ. אלע קאלאניסטען האבען שוין בעקומען געווער. קיין שום אראבער ווערט נישט אהיינגעלאזט אין די קאלאניעס.

ווענדונג פון פראפ. ווייצמאן און לארד מעלטשעט צו דער ענגלישער רעגירונג

לאנדאן, 26. (יט"א טעלעגראפיש.) פראפ. ווייצמאן און לארד מעלטשעט קומען היינט קיין לאנדאן. זיי וועלען זיך ווענדען צו דער ענגלישער רעגירונג און וועלען פארערען צו בעזייטיגען אלע בעאמטע, וועלכע זענען געווען אין ירושלים בעת'ן אויסברוך פון די געשעהענישען און צו בעשטימען א גרויסע צאהל יודישע פאליציי-בעאמטע.

ערקלערונג פון נציב העליון

לאנדאן, 26 (אטע) די צאהל פון די קרבנות ביי די צוזאמענשטויסען צווישען די אראבער און יודען אין ארץ-ישראל, איז דערווייל נאך נישט גענוי פעסטגעשטעלט געווארען. ביי דער שלאכט אין חברון זענען 45 יודען און 2 רבנים דער'הרג'עט געווארען. ביי מוצא איז אויסגעקוילעט געווארען א יודישע פאמיליע פון 6 פערזאן. אין דער קאלאניע „עטרות“ זענען בעת אן אנגריף פון די אראבער דערשאסען געווארען 4 אנפאלער. אין תל-אביב איז דערשאסען געווארען איין פערזאן און 3 זענען שווער פערוואונדעט געווארען, צווישען די שווער-פערוואונדעטע געפינט זיך דער דייטש נאומאן. א בריטישער לופט-אפיציר איז דער'הרג'עט געווארען.

קיין ירושלים זענען אנגעקומען 600 בריטישע זעלנער און די לאגע הויבט זיך אן צו בעסערען.

אין חיפה איז רוהיג.

דער אויבערקאמיסאר האט פערעפענטליכט אן ערקלעהרונג, אז די ענגלישע רעגירונג איז שטענדיג גרייט אויפצונעהמען דעפוטאציעס, וועלכע זאלען פארשטעלען די מיינונגען און פאדערונגען פון די פערשידענע רעליגיעס, וואס וואוינען אין פאלעסטינא. ביי דער איצטיגער לאגע מוז צוערשט איינגעפיהרט ווערען רעכט און ארדנונג.

דער אפיציעלער ענגלישער קאמוניקאט

לאנדאן, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש). דאס ענגלישע קאלאניאל-מיניסטעריום האט פערעפענטליכט אן אפיציעלען קאמוניקאט וועגען די געשעהענישען אין ארץ-ישראל. אינ'ם קאמוניקאט ווערט פעסטגעשטעלט, אז די רעגירונג נעהמט ווייטער אן אלע מעגליכע מיטלען, כדי צוריקצושטעלען די ארדנונג אין לאנד. די אראבער האבען אנגעהויבען צו אטאקירען די קאלאניעס. די רעגירונג האט טעלעגראפיש פעראָרדענט ארויסצושיקען 1 באטאליאן ענגליש מיליטער פון עבר הירדן צו זיכערען די רוה אין לאנד און אן אפטיילונג פאליציי צו שיצען די ארבייטען ביי דער רוטענבערג-עלעקטריפיקאציע.

די אראבישע באנדעס זענען בעפאלען די פאליציי-באראקען אין שכם, די אטאקע איז אפגעשלאגען געווארען. דערביי זענען 8 אראבער דער'הרג'עט געווארען.

אין חברון און שכם איז די לאגע כמעט בעהערשט.

דער קאמוניקאט ווייסט וועגען 2 יודישע הרוגים, אין תל-אביב און חיפה איז רוהיג. אין חיפה איז דער'הרג'עט געווארען 1 פאליציי-אינספעקטאר, 2 באטאליאנען מיליטער מארשירען קיין ארץ-ישראל.

ווי דער י. ט. א.-קארעספאנדענט אין לאנדאן דערוויסט זיך, איז דער דאזיגער קאמוניקאט ארויסגעגעבען געווארען פאר די לעצטע געשעהענישען אין ארץ-ישראל.

ענגלישע קריגס-שיפען געהען קיין א"י

ירושלים, 26. (י.ט.א. טעלעגראפיש). די הויפט-אדמיראליטעט מעלדעט, אז פון מאלטא זענען אפגעשווימען שיפען מיט 2 באטאליאנען ענגליש מיליטער קיין ארץ-ישראל.

ירושלים, 26. (ספ. טעל.) היינט פארטאג זענען אהער אנגעקומען 2 באטאליאנען פון ענגלישער פאליציי, וועלכע האבען באלד פערנומען זייערע פלעצער.

ירושלים, 26 (יט"א טעל.) היינט איז אין ארץ-ישראל אנגעקומען א גרעסערע אפטיילונג מיליטער פון עבר הירדן.

לאנדאן, 26. (יט"א טעל.) אויפ'ן וועג קיין ארץ-ישראל געפינען זיך 2 באטאליאן מיט ענגליש מיליטער.

ווילדע מעשים פון די אראבער

ירושלים, 26. (י.ט.א.) די פריוואטע ביבליאטעקען פון פראפ. קלויזנער, פראפ. עפשטיין און דיכטער מגנון זענען פערניכטעט געווארען דורך באנדעס אראבער.

קאנפערענץ צווישען מאקדאנאלד'ן מיט'ן לארד רידינג

לאנדאן, 26 (י.ט.א. טעל.) דער געוועזענער וויצע-קעניג פון אינדיען לארד רידינג איז היינט גערופען געווארען צו מאקדאנאלד'ן, מיט וועמען לארד רידינג האט אפגעהאלטען א 2-שעה'דיגע קאנפערענץ וועגען די לעצטע געשעהענישען אין ארץ-ישראל.

אינטערווענץ פון פוילישען גענעראל-קאנסול

ירושלים, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער פוילישער גענעראל-קאנסול זבישעווסקי האט אלס סעניאר פון די קאנסולען אין ירושלים בעזוכט דעם שטעלפערטרעטער פון נציב העליון לוק און פון איהם געפאדערט צו זיכערען דאס לעבען פון די אויסלענדישע בירגער אין ארץ-ישראל.

דער גענעראל-קאנסול האט אויך בעזוכט די בעדראהטע קאלאניעס פון די פוילישע יודען.

קאלאנעל קיש געפאהרען קיין א"י

לאנדאן, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע קאלאנעל קיש איז אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל.

כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו

וואס קלערען צו געהן אין אנ'אנדערע ביורא

ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם זאלסטו זיי זאגען

אז נור אין ביורא ביים רעכטסקאנסולענט י. מאנעלא

17 פיעטריקאווער 17

52 זאכאדניא 52

טעלעפאן 48-79

ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאָוועזאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואקאַניעס, אינטערצעזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג

י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52.

דער רושם אין ווארשא און אין לאדז

פראטעסט-דעמאנסטראציעס אין ווארשא פונאנדערגעטריבען

ווארשא, 26 (טעלעפאניש). דער רעגירונגס-קאמיסאר האט אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע דעמאנסטראציעס געגען די געשעהענישען אין ארץ-ישראל, ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג נישט צו דערלאזען צו קיין דעמאנסטראציעס, וועלכע קענען שטערען די רוה.

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט האט פאר'ן מרכז אויף נאלעווקעס 2 זיך אנגעהויבען פארמירען א דעמאנסטראציע געגען די געשעהענישען אין ארץ-ישראל. די פאליציי האט די דעמאנסטראציע פונאנדערגעטריבען.

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער צ.ק. פון די רעכטע „פועלי-ציון“ האט ארויסגעשיקט א שארפע פראטעסט-דעפעשע צו דער ענגלישער לייבאר-פארטיי צוליב די געשעהענישען אין ארץ ישראל.

די פארטיי האט אויך ארויסגעשיקט צירקולארען צו דער פראווינץ, אז זיי זאלען איינארדנען פראטעסט-דעמאנסטראציעס.

די לינקע ציוניסטישע גרופירונגען האבען בעשלאסען אויף היינט איינצוארדנען גרויסע פראטעסט-דעמאנסטראציעס.

היינט דארפען אלס צייכען פון פראטעסט געשלאסען ווערען די יודישע געשעפטען.

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די ידיעות וועגען די געשעהענישען אין ארץ ישראל האבען נאך מעהר אויפגערעגט די געמיטער פון די ווארשעווער יודען.

אין אלע שוהלען, בתי-מדרשים און חסידים-שטיבלעך האט מען היינט אין דערפריה א סך גערעדט וועגען די טרויעריגע געשעהענישען אין חברון, וואו עס זענען אומגעקומען 45 ישיבה בחורים און 2 רבנים.

12 א זייגער איז אין ראבינאט פארגעקומען א דרינגענדע זיצונג פון ראבינאט, צו וועלכער עס זענען געקומען כמעט אלע רבנים מיט שארפע רעדעס געגען דער ענגלישער מאכט אין ארץ-ישראל זענען ארויסגעטרעטען די רבנים. עס איז ארייגעטראגען געווארען א פארשלאג וועגען גוזר זיין א תענית.

10 אינדערפריה איז אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אויף נאלעווקי 2 פארגעקומען א זיצונג פון דעם פעראייניגטען קאמיטעט, אין וועלכען עס זענען פערטרעטען אלע ציוניסטישע גרופירונגען. דער קאמיטעט האט גלייך געמאלדען דער פאליצייאישער מאכט, אין וועלכע שוהלען און זאלען עס וועלען פארקומען מארגען פריה די פראטעסט-פערזאמלונגען. עס איז אויך בעשלאסען געווארען, אז בעת די פראטעסט-פערזאמלונגען זאלען אלע יודישע געשעפטען זיין געשלאסען.

די ווארשאווער קהלה דערהאלט כסדר טעלעגראפישע מעלדונגען פון הונדערטער יודישע קהלות אין פוילען, וועלכע שליסען זיך אן אין דער גרויסער פראטעסט-אקציע.

(היינטע זעה 5-טע זייט).

בעקאנטמאכונג.

מיר אונטערגעשריבענע פערוואלטונגס- און אויפזיכטס-ראט-מיטגלידער פון די קאאפעראטיוו=באנק פון שייבלער'ס ראיאן, קילינסקיעגא 120, ערקלערען, אזוי ווי איינציגע מיטגלידער פון קאאפעראטיוו פון שייבלער'ס ראיאן א טעטיגקייט, וואס אונטערברעכט די עקזיסטענץ פון דער קאאפעראטיוו-באנק, און מיר, נישט וועלענדיג טראגען די מאראלישע פעראנטווארטליכקייט פאר דעם אונטערגאנג פון אזא א וויכטיגע אינסטיטוציע, רעזיגנירען מיר פון אונזערע מאנדאטען.

פרעזעס יעקב דוד אייזענבערג

וויצע-פרעזעס יעקב קראנהיים

אויפזיכטס-ראט בינם פיעטרקאווסקי

" שלמה ווינקראנץ

בעמערקונג: אלע אנגענומענע טראנזאקציעס ביז דעם היינטיגען טאג וועט פון אונז ערלעדיגט ווערען ביז די אנקומענדע רעגיסטראציע און געריכטס-בעשטעטיגונג.

מזל-טוב מזל-טוב

צו דער חתונה פון

פרל. פאלא גרינבוים

מיט ה' אבראמעק מארקעוויטש

ווינשט פיל גליק און צופרידענהייט

נחמיה לעלענאָווסקי

לאדז, דעם 23 שערפען 1929.

א פעהיג יונגעל

ווערט געזוכט אין א ביר-שענק.

צו ערפאהרען פולנאצנא 4, ביי ווערטהויז.

אכטונג מיטגלידער פון בעקער-צעך אין לאדז

היינט, דינסטאג, דעם 27. אויגוסט ד. י. 6 א זייגער אוונט קומט פאר אין אייגענעם לאקאל ווסכאדניא 57

א אלגעמיינע פערזאמלונג

פון אונזערע מיטגלידער מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ערעפענונג דורך א פארשטעהער פון דער אויפזיכטס-ראט, 2) ענדערן דעם פאראגראף 14 פון די צעך-סטאטוטען, 3) וואהל פון א סטארשע צעך, 4) וואהל פון 3 פאר-סטארשעס, 5) וואהל פון א נייע פערוואלטונג, רעוויזיאנס-קאמיסיע און שיעדס-געריכט, 6) פרייע פארשלאגען.

8893

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער טאג-ארדנונג, ווערען די מיטגלידער געבעטען פינקטליך צו קומען.

די צייטווייליגע קאמיסיע

קאנגרעס
פון די מינדערהייטען

אויף דער צייט פון 26־טען ביז'ן 28־טען אויגוסט איז געווארען איינגערופען קיין גענף דער קאנגרעס פון די נאציאנאלע־מינדערהייטען. וואס דאס איז פאר א קאנגרעס און זיינע ציעלען, איז אלגעמיין בעקאנט, די ארגאניזאטארען פון די דאזיגע קאנגרעסע, די פערטרעטער פון פאקטישע נאציאנאלע מינדערהייטען אין פערשידענע לענדער האבען געשטרעבט מיט הילף פון זיי צו פיהרען א קאמף פאר די רעכט פון נאציאנאלע־מינדערהייטען. דערפאר אבער, וואס דער קאמף האט זיך געפיהרט אויסשליסליך אין די גרעניצען פון די ביז־איצט־פערפליכטענדע אינטערנאציאנאלע טראקטאטען וועגען מינדערהייטשוץ, מיט אנדערע ווערטער דערפאר, וואס דער קאמף האט זיך אויסגעדריקט אין דער ארבייט וועגען צוהאלטען און רעספעקטירען די מינדערהייטס־טראקטאטען זענען חוץ די ראהמען פון די געוועזענע קאנגרעסען געבליבען יענע נישט מלוכה'שע נאציאנאליטעטען. וועלכע הגם זיי געהען אריין אין פרעמדע מלוכות בילדען זיי אבער אין זייערע טעריטאריעס א נאציאנאלע מעהרהייט.

און כאטש די קאנגרעסען האבען פאקטיש נישט געהאט קיין שום איינפלוס אויף דער פערבעסערונג פון גורל פון די נאציאנאלע־מינדערהייטען אין די איינצעלנע לענדער, זענען זיי אבער ביכולת צו געווינען פאר זיך א מאראלישע אויטאריטעט אין דער פאליטישער וועלט. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס די מלוכות, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין מינדערהייטס־פראבלעם האבען אנגעהויבען בענוצען פערשידענע מיטלען, כדי צו בעהערשען די דאזיגע קאנגרעסען דורך זייער איינפלוס און דורכפיהרען אויף זיי זייערע פאליטישע טענדענצען אין דער בעהאנדלונג פון זייער מינדערהייטען־פאליטיק.

איינע פון די מלוכות איז פוילען, וואו דער מינדערהייטען־פראבלעם איז אויסערגעוועהנליך שארף. פוילען האט דעריבער געהאט אנ'אינטערעס, אז די גענפער קאנגרעסען זאלען נישט אויסברייטערן דעם פראגראם פון זייער ארבייט.

ווען אויף דעם לעצטען קאנגרעס, איז געקומען די אוקראאינישע דעלעגאציע, וועלכע האט ביז דערמאלס זיך בעטייליגט אין די קאנגרעסען בלויז אלס אבסערוואטארען און געפאדערט אויסצוברייטערן דעם פראגראם, האט זיך באלד געשאפען אנ'אפאזיציע פון אזוי גערופענע „לעגאליסטען", וועלכע האבען פערטיידיגט די שלום־אפמאכען און טראקטאטען וועגען שוץ פון די נאציאנאלע־מינדערהייטען.

די פיהרער פון דער אפאזיציע זענען געווען די פאליאקען פון דייטשלאנד. די אפאזיציע האט געמאכט א סעצעסיע און אנגעהויבען ארגאניזירען איהר אייגענע קאנסטיטוציע פאר די מינדערהייטען.

דאס יאהר האבען די דאזיגע ארגאניזאציאנעלע בעמיהונגען בעקומען א קאנקרעטע פארם. אונטער דער פיהרונג פון דער פוילישער מינדערהייט אין דייטשלאנד, איז געווארען געגרינדעט א „פערבאנד פון נאציאנאלע־מינדערהייטען אין דייטשלאנד", וועלכער האט דעם 4־טען אויגוסט אפגעהאלטען זיין צוזאמענפאהר. אין דעם פערבאנד זענען אריין א חוץ די פאליאקען אין דייטשלאנד אויך די דייטשע דענער, סערבען, דייטשע ליטווינער און פריזען. אין צוזאמענפאהר האט זיך בעטייליגט די ספעציעל־איינגעלאדענע וועלט־פרעסע און אנדערע געסט. מיר דערוויסען זיך, אז אויף דעם צוזאמענפאהר זענען געווען אנוועזענד אלס אבסערוואטארען אויך פערטרעטער פון דער רוסישער מינדערהייט אין פוילען, ווי אויך טשעכישע אבסערוואטארען פון עסטרייך.

עס איז לייכט זיך פארצושטעלען פארוואס דער צוזאמענפאהר איז פארגעקומען גראד פאר דעם מינדערהייטס־קאנגרעס. דער צוזאמענפאהר האט קודם־כל בעשלאסען א פרינציפיעלע דעקלאראציע וועגען מינדערהייטס־פראבלעם, בנוגע זיין לעזונג און בריית. די דעקלאראציע הויבט זיך אן מיט פאלגענדע ווערטער:

„די מיטלען צו לעזען דעם מינדערהייטען־פראבלעם קרייזען זיך אין צוויי בעזונדערע וועגען צו פרינציפיעל פערשידענע צוועקען. איין לעזונג דארף זיין — דאס דערגרייכען אויף'ן מלוכה־רעכטליכען און אינטערנאציאנאל־רעכטליכען וועג ענדערונגען פון הערשענדען מצב, די צווייטע לעזונג דארף ווערען דערגרייכט אויף'ן וועג פון עוואלוציע אין ראהמען פון עקזיסטירענדען „סטאטוס־קוואָ". דער פערבאנד פון די נאציאנאלע־מינדערהייטען אין דייטשלאנד און די מיט זיי סימפאטיזירענדע נאציאנאלע גרופען פון אייראפעאישע מלוכות, פערטרעטען דעם צווייטען שטאנדפונקט גלויבענדיג, אז זיי וועלען האבען דעם כח צו דערגרייכען א פרידליכען לעזונג פון מינדערהייטען־פראבלעם און האבען דערביי די אונטערשטיצונג פון דער אייראפעאישער קולטורעלער געזעלשאפט".

די געשעהענישען אויף'ן איצטיגען מינדערהייט קאנגרעס וועלען, ווי עס זעהט אויס, האבען דאס מאל א אינטערעסאנטען פערלויף.

ל. מ.

די פראגע וועגען כותל־מערבי
אויף דער 15־טער סעסיע פון דער מאנדאט־קאמיסיע

(א בריף פון גענף)

א וויכטיגע ארט אין די בעראטונגען פון דער 15־טער סעסיע פון דער מאנדאט־קאמיסיע ביים פעלקער־בונד אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעטראכטען דעם ארץ־ישראל מאנדאט האט פערנומען די פראגע וועגען כותל־מערבי. סער טשענסעלאר האט וועגען דעם אויף דער זיצונג פון 6־טען יולי אפגעגעבען אנ'אויספיהרליכע ערקלערונג. בשעת ער איז מיט 6 חדשים צוריק געקומען קיין ארץ־ישראל, האט די בריטישע רעגירונג געהאט ארויסגעגעבען א „ווייסען בוך" בנוגע די געשעהענישען ביים כותל־מערבי. די מוזולמענער זענען מיט איהם געווען צופרידען, אויסטייטשענדיג איהם אין דעם זין, אז לויט דעם סטאטוס־קוואָ האבען נישט די יודען דאס רעכט צו ברענגען פאר'ן כותל בענק און אנדערע זאכען. אויף זייער פאדערונג דורכצופיהרען די דאזיגע החלטה, האט זיי דער נציב־העליון ערקלערט, אז אהן דער ערלויבניש פון קאלאניאל־מיניסטעריום, מיט וועלכען ער שטעהט אין פערבינדונג, קען ער זייער וואונש נישט ערפילען. סער טשענסעלאר מאכט אויפמערקזאם, אז די יודען אינטערעסירט אייגענטליך נאר דער שטח, וואס געפינט זיך פאר'ן כותל, און אז די וואנד גופא שטיצט דעם פלאץ, וואו עס שטעהט דער מעטשעט אמאר. ער בעמערקט צוגלייך, אז דער גאנצער שטח, אויך דער, וועלכער געפינט זיך פאר'ן כותל, געהערט די אראבער.

דער הויך־קאמיסאר דערצעהלט דאן וועגען די בוי־ארבייטען, וועלכע האבען זיך אנגעהויבען בשכנות מיט'ן כותל, און וועגען דעם פראטעסט געגען דעם מצד די יודען. דער שטאטס־סעקרעטאר האט בעשלאסען, אז עס דארפען פערבאטען ווערען נאר אזוינע ארבייטען, וועלכע זענען עלול צו שטערען דעם סטאטוס־קוואָ, אזוי צ. ב. דער בוי פון א בנין, וואו עס וועלען פארקומען רוישענדע פייערונגען. ארויסגעהענדיג פון דעם שטאנדפונקט איז דעם הויפט־מופטי ערלויבט געווארען צו שטעלען א וואנד, וועלכע זאל שיצען די פרויען פון זיין הויז געגען דעם אריינקוקען פון דרויסען און בהסכם מיט דעם שטאטס־סעקרעטאר האט דער הויך־קאמיסאר אויך ערלויבט אנדערע בוי־ארבייטען, האלטענדיג, אז זיי וועלען נישט פערקלענערען דאס רעכט צו אויסאיבען דעם קולט, וועלכען די יודען געניסען.

סער טשענסעלאר ערקלערט, ווייטער, אז ער האט זיך בעשעפטיגט מיט דער פראגע פון ברענגען צו א הסכם ביידע צדדים לויט'ן פערלאנג פון דער מאנדאט־קאמיסיע. עס מוז דערביי פעסטגעשטעלט ווערען, ערקלערט סער טשענסעלאר, אז די אראבער האבען מורא פאר יעדע פערברייטערונג פון די יודישע רעכט ביים כותל־מערבי. דער מופטי בעהויפטעט, אז אויב די אראבער וואלטען דערויף מסכים געווען, וואלטען די יודען גלייך אויסגענוצט דאס צו א סינאגאגע. פערשטעהט זיך, אז דאס איז אנ'אבסורד, בעמערקט סער טשענסעלאר. דאס ווייזט אבער אויף דער האלטונג פון די אראבער.

דער שטח פאר'ן כותל דינט אלס גאס פאר די מאראקאנישע אראבער, וועלכע וואוינען בשכנות מיט'ן כותל, און דאס שטערט אפט די יודען אין דאווענען. די שוועריגקייטען וואלטען געקענט געלייזט ווערען, ווען די אראבער וואלטען מסכים געווען פערקויפען דעם שטח די יודען, אזוי אז עס וואלט מעגליך געווען צו מאכען דארט א פערצוימטען הויף, וואו זיי וואלטען געקענט דאווענען אין רוה און ווירדע. די יודישע פיהרער אין ארץ־ישראל האבען פריינדליך אויפגענומען דעם פארשלאג און זיי האבען אין זייער רשות א גענוגענדען סכום, וועלכער וואלט זיי דערלויבט דורכצופיהרען דעם קויף.

סער טשענסעלאר האט אויך געמאכט דעם פארשלאג דעם מופטי, נאר זיין האלטונג איז א נעגאטיווע: דער בארען געהערט צום „וואקף" און קען נישט פערקויפט ווערען. דער הויך־קאמיסאר האט דאן פארגעשלאגען דעם מופטי, אז די יודען וועלען בעזארגען די מאראקאנישע אראבער מיט בעסערע וואוינונגען אין אנ'אנדער ארט, דער שטח פאר'ן כותל זאל איבערגעגעבען ווערען דער רעגירונג און זי וועט שוין דאן פון איהר צד איהם איבערגעבען די יודען, אויף דעם האט דער מופטי געענטפערט, אז די שטימונג איז אצינד אזא, אז אויב אזא מין פארשלאג זאל פערעפענטליכט ווערען, וועט עס ארויסרופען א טיפע רעליגיעזע אומצופרידענהייט און קען אפילו גורם זיין אומרוהען. דער הויך־קאמיסאר האלט דערפאר, אז מען מוז אפווארטען גינסטיגערע אומשטענדען.

סער טשענסעלאר דערצעהלט ווייטער, אז ער האט ערקלערט די לאגע די יודישע פיהרער און זיי געעצהט זיין רוהיג און נישט אנפילען זייערע צייטונגען מיט אנקלאגען געגען דער רעגירונג און די אראבישע אנשטאלטען. די אטמאספער וועט דאן ווערען פרידליכער און עס וועט אפשר מעגליך זיין צו אינטערווענירען מיט ערפאלג.

דערווייל קענען דעריבער נאר אנגעווענדעט ווערען די בעשטימונגען פון „ווייסען בוך" פון נאוועמבער 1928. בנוגע דעם סטאטוס קוואָ, בעהויפטען די אראבער, אז די יודען האבען נישט קיין רעכט צו ברענגען פאר'ן כותל בענק, און אז דאס איז פערבאטען געווארען אויך אונטער דער טערקישער הערשאפט. זיי שטיצען זיך דערביי אויך, אויף דעם, וואס די בריטישע פערוואלטונג גופא האט עס שוין צוויי מאל פערבאטען. די יודען דאגעגען בעהויפטען, אז דאס איז זיי ערלויבט מקדמונים, און זיי האבען געבראכט פאטאגראפיעס, כדי צו בעווייזען, אז אזוי האט מען זיך נוהג געווען שוין מיט 30—40 יאהר צוריק. דער מופטי, וועמען טשענסעלאר האט געוויזען די פאטאגראפיעס, טענהט אז זיי בעווייזען גארנישט. דער מופטי האט פארגעלעגט דער רעגירונג א קאפיע פון רע בפערבאט פון די טערקען צו שטעלען בענק פאר דעם כותל. אין חודש יאנואר נאך האט דער נציב־העליון געבעטען צו שטעלען איהם אלע דאקומענטען אין צוזאמענהאנג מיט דער פראגע. נאר מצד די יודען האט ער נאך ער־היום נישט געקריגען קיין שום דאקומענטען. ער האט עס דא נישט לאנג ווידער אמאל געפאדערט פון דער רבנות הראשית. פון א געשפרעך אבער מיט א פארשטעהער פון דער ציונ. עקזעקוטיווע האט ער דעם איינדרוק, אז עס עקזיסטירט נישט קיין אפיציעלער דאקומענט, וועלכער זאל ערלויבען די יודען צו בענוצען זיך מיט בענק פאר'ן כותל. ער האט געבעטען דעם מופטי אינדיווידועל צו געבען אלטע און קראנקע יודען דאס רעכט זיך צו בענוצען מיט בענק, נאר דער מופטי האט דערצו נישט מסכים געווען. דער שטאטס־סעקרעטאר האט פעראָרדענט דעם הויך־קאמיסאר נישט ארויסצוגעבען אהן זיין ערלויבניש קיין שום דעפיניציע פון סטאטוס־קוואָ.

אויף אנ'אנפראגע פון פראפ. ראפאר, ערקלערט סער טשענסעלאר, אז די אראבער זענען מסכים מיט'ן סטאטוס־קוואָ, אזוי ווי זיי אינטערפרעטירען איהם, דאגעגען בעטראכטען איהם די יודען אלס א מינימום פון זייערע פאדערונגען.

פראפ. ראפאר און דער פארזיצער טעאראלי דריקען אויס זייער צופרידענהייט מיט דעם אופן, ווי אזוי די פראגע ווערט בעהאנדעלט דורך דעם נציב־העליון און דאס אין הסכם מיט די פאר־א־יאהריגע פארשלאגען פון דער קאמיסיע. (יט"א).

ווי לעזט מען דאס פראבלעם פון ווייטקייט?
מיט דער אמעריקאנער עקספעדיציע קיין בירא־בידזשאן

אין „שטערן" שרייבט נח לאנדאו, ווען איהר פאהרט אריבער די אוראלער בערג, הייבט זיך פאר אייך אן דער אומעהנדליכער סיבירער סטעפ. שוין דער דריטער טאג, ווי מיר פאהרען איבער דער דאזיקער אומעהנדליכקייט צו 1000 קילאמעטער א טאג, און זי ציהט זיך נאך אלץ ווייטער און ווייטער...

די שווערסטע פראבלעם אין דער סאוויעטישער עקאנאמיק איז די פראגע פון ווייטקייט. סיבירער ברויט איז ווייט, טורקעסטאן, אוראלער אייזענבאהן איז ווייט פון מאסקווע. דאס אייגענע איז אויך מיט סיבירער קוילען און סיבירער ברויט, וואס זענען ווייט פון מאסקווע.

ווי אזוי־זשע לעזט מען די פראגע פון ווייטקייט? עס זענען דא צוויי וועגען: איין וועג איז טראנספארט: אנטוויקלען די סיסטעם פון אייזענבאהן און שאסעען און שיפען, אזוי, אז סחורות זאלען אן אויפהער און פארהעלטניסמעסיק ביליג קענען אריבערגעפירט ווערען פון איין עק לאנד אין דעם צווייטען. בויט מען טאקע די טורקעסטאנער־סיבירער אייזענבאהן צו דערנעהנטערען דאס סיבירער ברויט צו טורקעסטאן, כדי מען זאל פארשפארען צו זייען אין טורקעסטאן ברויט און מען זאל קענען בענוצען דאס לאנד אויסשליסליך פאר קולטיווירען בוימוואל.

ס'גייט אריין אין פלאן צו פארגרעסערען די צאל וואגאנעס און לאקאמאטיווען, צו איבערבויען די וואגאנעס גופא, זיי זאלען זיין בעסער צוגעפאסט (מעכאניזירט) צום פירען געוויסע סארטען פראדוקטען אויף ווייטע שטרעקעס א.א.וו.

כדי אבער מיר זאלען איינהאלען און אריבעריאגן די קאפיטאליסטישע לענדער, איז נישט גענוג צו פארבעסערען דעם טראנספארט. מיט דעם בעסטען טראנספארט קאסט טייער צו פירען אויף א ווייטע שטרעקע.

די צווייטע פראבלעם איז דעריבער ווי אזוי צו ברענגען דעם מארק צו די קוואלען פון פראדוקטען. דאס איז די פראבלעם פון איבערוואנדערונג.

פאר דער אוראלער אייזען און סיבירער קוילען דארף געשאפען ווערען א מארק טאקע אויף אן ארט אין סיביר.

די סיבירער בעפעלקערונג דארף און קען פארגרעסערט ווערען. אנשטאט צו פירען ברויט פון סיביר קיין צענטראל־רוסלאנד אדער ווייסרוסלאנד, דארף מען אריינפירען א טייל פויערים פון ווייסרוסלאנד און פון צענטראל־רוסלאנד קיין סיביר, וועלען זיי דארטען שאפען פאר זיך און פאר אנדערע גענוג ברויט, וועט מען פארשפארען פירען ברויט אויף ווייטע שטרעקעס. ס'וועט זיך קענען אנטוויקלען די שווערע אינדוסטריע פון אוראל, וואו ס'וועלען קענען זיין בעשעפטיקט, א שטיינער די קורסקער און ריאזאנער ערדלאזע פויערים.

די פראגע בעשטייט אין דעם, מ'זאל ראיאניזירען דאס לאנד אזוי אז יעדער ראיאן זאל זיין מעהר אדער ווייניק זעלבסשטענדיק (אינגאנצען דארף ער נישט זיין און קען נישט זיין) אין פרט פון די גרונטלעכע רוי מאטעריאלען און אינדוסטריע.

די פראגע וועגען איבערוואנדערונג ווערט אזוי־ארום, נישט בלויז קיין פראגע, ווי אזוי צו לעזען די עקאנאמישע פראגע פון ערדלאזיקע פויערים אדער, למשל, פון דעקלאסירטע יודישע עלעמענטען, וואס געפינען זיך אין דער אדער יענער געגענט. ס'איז נישט קיין פראגע וועגען פטור ווערען פון א צרה, נאר עס איז א פראגע וועגען א מלוכישער ווירטשאפטס־סיסטעם וועגען פלאנמעסיק רעארגאניזירען אונזער ווירטשאפט.

אט דאס בעגרייפט איהר בעסער פון אלץ, ווען איהר טרעט אליין ארויף אויף דעם באדען פון סיביר, בעת איהר זעהט זיינע אומענדלעכע מעגליכקייטען. איהר דארפט נישט גיין ווייט צום צפון, וואו ס'איז נאך שוועהר דערוויל צו קעמפען קעגען דער בייזער נאטור. נאר אפילו בלויז אין די מעהר דרומדיקע געביטען איז פארהאן פלאץ פאר צעהנדליגער און הונדערטער מיליאנען איבערוואנדערער, וואס קענען און וועלען אויסטריקענען די בלאטעס, אויסקארטשעווען די וועלדער, אויסרייניקען די טייגעס און פארוואנדלען די געגענד אין בליענדיקע פעלדער מיט טייכען און קאנאלען און שאסעען, מיט פאבריקען צו קאנסערווירען שפייז פראדוקטען, מיט פאבריקען צו בעארבייטען פעל, מיט גרויסע פלייש און מילך־זאוואדען, מיט גרויסע מילען, מיט גרויסע זאוואדען פאר אגריקולטור־מאשינעס, געשפייזט מיט קוילען און מעטאל פון אוראל און הוצדעם' מיט בוול פון טורקעסטאן א.א.וו.

דאס טראכט איהר זיך, בעת איהר פאהרט אין שנעלצוג איבער סיבירער פעלדער, ווארעם וועגען וואס אנדערש קענט איהר טראכטען? די לאנדשאפט איז צו איינטאניק, זי זאל אייך קענען פערכאפען, זי זאל אייך אפציען פון ערנסטע געדאנקען. די ווערסטען און מיילען פערבייטען איינע די אנדערע און זענען געראטען איינע אין די צווייטע. כמורנע סיבירער וואלקענס, דינע בערעזעס, גרינע לאנקעס און אומענדלעכע ווייטקייט.

עס לאזט נישט שרייבען דער צוג, וואס טרייסעלט, און דער פארזיצער פון דער עקספעדיציע: מען דארף טאן די צוגרייט־ארבייט פאר

(ווייטער זעה 8־טע זייט)

ניי פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן ב

27 דינסטאג — כא אב תרפ"ט

אויגוסט

זון־אויפגאנג 4.23
זון־אונטערגאנג 6.55

א לאדזער בחור האט אפעריט א רייכע בעלגיער

סענסאציאנעלע אפערע, אפגעשפילט אין קאפענהאגען אויפ'ן נאמען פון א לאדזער

די אפגענארטע רייכע יונג-פרוי זוכט איצט אין לאדז איהר ענטלאפענעם מאן

מיט עטליכע טעג צוריק איז אין לאדזשער ראבינאט־קאנצעלאריע אנגעקומען מיט דער פאסט א בריף געשריבן אויף דייטש. דער בריף האט געהאט פאלגענדען אינהאלט:

— האט רחמנות אויף מיינע יונגע יאהרען, זאל דער ראבינאט אננעהמען אלע מיטלען, אז מיין מאן יאהאן ראזנער זאל נישט ענטלויפען פון לאדז. ס'קומט מיר נאר אויס זיך דאס לעבען צו נעהמען איך בעט רחמנות אויף מיר און גלייך אונטערנעהמען שריט, איך קום צופאהרען.

דאס איז געווען דער גאנצער אינהאלט פונ'ם נערוועזיש־געשריבענעם בריף, ארויסגעשיקט איז ער געווארען פון אנטווערפען. די ראבינאט־קאנצעלאריע האט נישט געוואוסט, וואס מיט דעם דאזיגען בריף צו טון, ס'איז דארט נישט געווען קיין שום קאנקרעטעס, אז מ'זאל זיך קענען אנשטויסען וועגען וואס ס'האנדעלט זיך דער פרוי, וועלכע האט זיך אונטערגעשריבען יעטי ראזנער, קודם־כל האט דער ראבינאט זיך געווענדעט צום לאדזשער אדרעסען־ביורא, כדי זיך צו דערוויסען, צי ס'וואוינט אין לאדז אימיצער מיט'ן נאמען יואל ראזנער. דאס אדרעסען־ביורא האט אבער געענטפערט, אז אזא איינער איז אין לאדז נישט איינגעמאלדען. אזוי איז דער בריף געלעגען אין קאנצעלאריע עטליכע טעג, ביז נעכטען איז אויפגעקלערט געווארען דאס געהיימניש.

אין ראבינאט־קאנצעלאריע איז נעכטען געקומען א זעהר עלעגאנטער יונגע דאמע, געקליידעט לויט דער סאמע לעצטער מאדע, בעהאנגען מיט צירונג און טייערע שטיינער. די דאמע האט זיך געלאזען מעלדען צום דיזשורירענדען רב און איבערגעגעבען, אז זי איז דאס די „יעטי ראזנער", וועלכע האט מיט עטליכע טעג צוריק געשיקט א בריף פון אנטווערפען, זי וויל אלזא וויסען צי דער ראבינאט האט עפעס געטאן אין דער ראזנער הינזיכט.

דער רב האט איהר ערקלערט, אז א מאן מיט אזא נאמען איז אין לאדז נישט איינגעמאלדען און גלייכצייטיג געבעטען דער דאמע, אז זי זאל דערצעהלען וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

די דאמע האט שווער אפגעזיפצט, שטיל זיך צווינט און דאן האט זי אנגעהויבען צו דערצעהלען: זי איז נישט קיין יודיש־קינד, זי איז א טאכטער פון א זעהר רייכען מאן, און אינהאבער פון א גרויסער פאבריק. איצט איז זי אינגאנצען אלט 27 יאהר. מיט 3 יאהר צוריק איז זי געווען צוזאמען מיט איהר פאטער אויף א גאלא־פארשטעלונג אין אנטווערפענער טעאטער, די פארשטעלונג האט זיך געענדיגט ארום 12 א זייגער ביינאכט. זי צוזאמען מיט איהר פאטער און א פריינד פון איהר פאטער זענען געגאנגען צופוס אהיים, ווייל זיי וואוינען נישט ווייט פון טעאטער. די גאסען זענען געווען ליידיג, ס'איז געווען שפעטער הערבסט. פלוצלינג האבען זיי דערהערט עטליכע קרעכצען. זיי האבען זיך אומגעקוקט און געזעהען נעבען איינע פון די טויערען ליגען א יונגערמאן פון אנ'ערך 25 יאהר אלט, איהר פאטער מיט זיין פריינד זענען צוגעלאפען צו דעם ליגענדיגען יונגערמאן און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז פשוט געפאלען פון הונגער און אויסשעפונג. די צוויי מענער האבען תיכף דעם פערחלשטן אריינגעזעצט אין א „טאקסי" און אלע צוזאמען זענען אפגעפאהרען צו זיי אין הויז אריין, דארט האט מען איהם דערמונטערט, איהם דערווארימט, געגעבען אנצועסען, געגעבען מלבושים און דער יונגערמאן איז שנעל צו זיך געקומען און האט אונז בקיצור דערצעהלט זיין ביאגראפיע, ער איז א געבוירענער א לאדזער, הייסט יאהאן ראזנער, א זוהן פון פערמעגליכע עלטערען. אין לאדז האט ער געפיהרט די געשעפטען פון זיין פאטער, וועלכע זענען געגאנגען גאנץ גוט. מיט פינף יאהר צוריק האבען אבער די געשעפטען אנגעהויבען שלעכט צו גהען, דער פאטער איז געשטארבען, די מוטער באלד דערנאך, און ער, נישט קענענדיג ווייטער בלייבען אין לאדז, האט בעשלאסען אויסצואמיגרירען פון לאדז, ער איז געקומען קיין אנטווערפען, וואו ער האט געוואלט זיך מיט עפעס בעשעפטיגען. א לענגערע צייט האט ער אבער נישט בעקומען קיין בעשעפטיגונג, האט אויפגעגעסען די לעצטע פאר גראשען, האט איינציגווייז אנגעהויבען הונגערען, ביז ער איז געקומען צו דער היינטיגער מדרגה.

דער יונגערמאן האט גערעדט אין א זעהר שעהנעם דייטש און האט געמאכט דעם בעסטען איינדרוק. צוליב דעם האט מיין פאטער דעם יונגענמאן, אויף צוזאגענס געהייסען קומען אין דער פאבריק, וואו ער האט ווירקליך בעקומען ארבייט. דער פאטער איז פון דעם יונגעמאן געווען זעהר צופרידען. ער האט טיכטיג געארבייט, און דער פאטער האט איהר געמוזט גאנץ אפט אפגעבען בעריכטען וועגען דעם לאדזער יונגענמאן, מיט וועלכען זי האט זיך שטארק אינטערעסירט.

אזוי האט ער, דער יונגערמאן, גענומען שטייגען אויף העכערע פאסטענס און צוליב דעם האט ער אנגעהויבען אלץ אפטער אריינצוקומען צו אונז אין שטוב, כדי אפצוגעבען בעריכטען מיין קראנקען פאטער.

די דאמע האט ווייטער דערצעהלט, אז זי האט פון שטאנדיג געהאט סענטימענטען צו יודען, איהר מוטער האט געשטאמט פון יודען, זי האט זיך אבער געשמדט, ווען זי האט חתונה געהאט מיט איהר פאטער, אבער זי איז געבליבען א זעלטען גוטע און האט נישט פערגעסען דאס יודישקייט, אדרבא, זי האט איהר איינציגע טאכטער כסדר געגעבען אנצוהערען, אז זי שטאמט פון יודען און איהר דערצעהלט פיל וועגען יודען און יודישקייט.

אזוי איז אוועק א יאהר צייט. ראזנער האט אלץ אפטער אנגעהויבען אריינצוקומען צו זיי אין שטוב. דאזיגע עלייט האבען זיך בעקענט און ס'האט גארנישט לאנג געדויערט און זיי האבען זיך פערליבט. ס'איז געווען זעהר שווער פאר איהר פאטער, אז ער זאל מסכים זיין צום שידוך פון זיין איינציגע טאכטער מיט דעם פרעמדען ארימען יודישען עמיגראנט. וואס פירט אבער נישט אויס אנ'איינציג קינד ביי איהר פאטער? דער פאטער האט מסכים געווען, און דאס יונגע פאר איז געווארען חתן־כלה. פערשטעהט זיך, אז איהם האט שוין נישט געפעהלט פון פויגעל־מילך. ראזנער האט זיך אינגאנצען אריינגעצויגען צו זיי אין וואוינונג און אין גיכען איז פארגעקומען די חתונה אויף א ציווילען אופן.

דא האט זיך ערשט ארויסגעוויזען, אז די גאנצע מעשה פון דעם יונגענמאן איז געווען אנ'אנגעשטעלט פון ראזנער'ן, ווערט אויס, אז ער איז געווען אונטערגעשיקט פון א באנדע אפעריסטען אפצושפילען די דאזיגע קאמעדיע.

ער האט אנגעהויבען פשוט גנבענען ביי איהר פאטער אין געשעפט גרעסערע סומען געלד, פערשטעהט זיך, אז וועגען דעם האט מען זיך ערשט איצט דערוואוסט, ווען דער בחור איז שוין נישטא אין בעלגיען, אבער איהר פאטער ווייסט נאך נישט וועגען אלעמען, איהר מאן האט ביי איהר צוגערויבט דאס צירונג און עס אויף א קונציגען אופן פערטוישט אויף פשוטע גלעזלעך. ער האט אויסגעשטעלט פאלשע וועקסלען און טשעקען אויפ'ן נאמען פון איהר פאטער אויף ריזיגע סומען, מיטאמאל איז ער אינגאנצען נעלם געווארען איבערלאזענדיג א קליין צעטעלע אז ער האט גענוג די קאמעדיע, ער האט נאר געראבט איהר געלד, און איצט פאהרט ער צוריק אין זיין היימאט.

דעריבער איז זי איצט געקומען קיין לאדז, דורך דער פאליציי האט זי דערוויל גארנישט געקענט אויפטון, מ'האט איהר דעריבער אין אנטווערפען אנ'עצה געגעבען, אז זי זאל זיך ווענדען צום לאדזשער ראבינאט. פערשטעהט זיך, אז אין ראבינאט האט מען דער אומגליקליכער פרוי קיין שום עצה נישט געקענט געבען, אפילו ביים בעסטען ווילען.

וויכטיג פאר'ן יאהר־גאנג 1903

(—) מיר מאכען אויפמערקזאם, אז די „נאד־ליטשבאווע" פון 1903, וועלכע האבען בלויז מאביליזאציע־קארטען, דארפען זיך נישט צושטעלען צו די מיליטערישע איבונגען.

אויספלוג פון ווילנער יודישע שול־קינדער אין לאדז

(—) היינט אין אווענד קומט קיין לאדז, דורכפאהרענדיג אויף דער אויסשטעלונג קיין פויזען, אנ'אויספלוג פון 70 קינדער מיט 7 לעהרער פון די יודישע שולען אין ווילנא. דער אויספלוג האט זיך געווענדעט צום לייטער פון דער לאדזער באר־באכאוו־שולע ה' קאגאן, אז ער זאל איינארדנען דעם אויספלוג איבער'ן טאג, וואס די קינדער וועלען פערבלייבען אין לאדז.

ה' קאגאן האט זיך געווענדעט צום שטאט־פרעזידענט זשעמיענצקי מיט דער בקשה צו געבען אנ'ארט פאר די קינדער, וואו איבערצונעכטיגען. דער פרעזידענט האט דאן איבערגעגעבען פאר דעם אויספלוג א געביידע אין שטאטישען פארק.

דער אויספלוג וועט בעזוכען „די ווידזעווער מאנופאקטור", די פאבריקס־קווארטאלען, באלוט, די בנינים פון דירות־קאאפעראטיוו „פאראויס", פאלעסיע, א חוץ דעם וועט פארקומען א ספעציעלע פארשטעלונג אין שטעטישען קינא. דער פרעזידענט האט אויך געשטעלט צו דער דיספאזיציע פון דעם אויספלוג עטליכע שטעטישע אויטאס.

פערסמ'ט מיט גיפטיגע יאגדעס

(—) די 5־יעהריגע אירענקא יושטשינסקא איז אוועק שפאצירען מיט א פאר פריינדינס אין וואלד. בעת די עלטערע קינדער האבען געקליבען שוואמען האט אירינקע געפונען עפעס יאגדעס און האט זיי אויפגעגעסען. די יאגדעס זענען אבער געווען סם. דאס קינד האט באלד בעקומען יסורים און איז פער'חלש'ט געווארען.

די עלטערע קינדער האבען גענומען דאס קינד אויף די הענד און עס געבראכט א היים. נישט קוקענדיג אויף דער באלדיגער מעדיצינישער הילף איז דאס קינד געשטארבען.

מעסער־שטעכערייען

(—) אויף טושינסקא 13 איז מיט א מעסער צושטאכען געווארען יאן לעוואנדאווסקי.

אויף וואוועלסקא 6 איז מיט א מעסער אין פלייצע פערוואונדעט געווארען באלעסלאוו ראדוואנסקי.

יוזעף עבערלע (קרוטקא 8), איז פערוואונדעט געווארען מיט א מעסער אין פוס.

אויף נאוועקא 19 איז מיט א מעסער אין ברוסט פערוואונדעט געווארען דער דארטיגער איינוואוינער בראניסלאוו מארטשיניאק.

די פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט הילף.

א גנבה

אין דער וואוינונג פון שלמה גאלדשטיין, אל. 1 מאי 17 האבען זיך אריינגעכאפט גנבים און אויסגעפיהרט א גנבה פאר 15 טויזענט זל.

קרבן פאר ארבייטסלאזיגקייט

אויף רוג פראנציסקאנער און יעראזאלימסקא האט זיך פערסמט דער 19־יעהריגער משה שיניאק (לאגעווניצקא 13).

די סיבה פון טראגישען שריט איז ארבייטסלאזיגקייט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) ל. פאוולאווסקי (פעטריקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4), שיטקעוויטש (קאפערניק 26), כארעמוז (פאמארסקא 10), א. פאטאש (פלאץ־קאשטשעלנא 10).

Zarząd Telefonów Łódzkich P.A.S.T.

komunikuje, że rozpoczął już rozsyłanie nowego Spisu Abonentów na rok 1929. W Spisie tym zamieszczone są numery telefonów składające się z dwóch części oddzielonych kropką.

Dopóki pp. Abonentów obsługuje obecnie czynna ręczna centrala, ważne są dotychczasowe numery telefonów, wobec czego należy telefonistkom podawać tylko część numeru uwidocznioną po prawej stronie kropki. Nie należy chwilowo, to jest aż do czasu uruchomienia centrali automatycznej, zwracać uwagi na cyfry przed kropką.

Zarząd Telefonów specjalnie zwraca uwagę wszystkich korzystających z telefonów, aby dokładnie zaznajomili się z wyjaśnieniami na stronicy V nowego Spisu Abonentów.

Spisy w ilości po jednym egzemplarzu do każdego głównego aparatu i po jednym egzemplarzu do każdego dodatkowego aparatu będą dostarczone do domu wszystkim abonentom, **zgłaszanie się zatem po takowe do biura Zarządu Telefonów jest zbyteczne.**

Należność za każdy egzemplarz Spisu w myśl § 18 warunków korzystania z sieci została ustaloną na złoty jeden i będzie policzoną pp. Abonentom w rachunkach za abonament telefoniczny.

Posłańcom za roznoszenie Spisu ze strony pp. Abonentów nie należy się żadna zapłata.

8885

וועגען געשטאכענעם מרדכי יוסף גנאט

(—) אין צוזאמענהאנג מיט דער געשיכטע וועגען דעם געשטאכענעם מרדכי יוסף גנאט, אינפארמירען אונז וועגען אלע איינצעלהייטען פון דער דאזיגער געשיכטע א פעטער און א קוזין פון דעם געשטאכענעם די ה"ה פייוויש הארן לוטאמירסקא 34 און חיים סלעפאן, אלעקסאנדראווסקא 8.

דער דערשטאכענער גנאט איז אנ'ארענטליכער יונגערמאן, ער ארבייט אין שעכט־הויז ביי דעם קצב נח שטשופאק און איז א מיטגליד פון טורן־פעראיין בר־כוכבא.

דער טראגישער פאל האט זיך אנגעהויבען דערמיט, וואס דעם דערשטאכענעמס א קאלעגע האט געטאנצט אין טאנץ־זאל מיט משה נעלמאנס (משה „שטעפאן") א שוועסטער. די משפחה האט זיך טאקע צוגעטשעפעט צו גנאטס קאלעגע, אז ער זאל זיי געבען „פרעטענזיע"־געלד. דערפאר, וואס ער האט געטאנצט מיט זייער שוועסטער. גנאט האט זיך אנגענומען די עולה פון זיין קאלעגע און איז דעריבער געפאלען א קרבן פון זייערע מערדערישע הענד. גנאט האט בעקומען פון געלמאנען עטליכע וואונדען מיט א מעסער. איין וואונד איז אין די לונגען. זיין צושטאנד איז זעהר א שווערער. ער געפינט זיך אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא גאס.

קאנטראל־קאמיסיעס

איבער דעם בוי פון ארבייטער־הייזער און אספאלט־ארבייטען

(מ) דער מאגיסטראט האט בעקומען פון דער וואיעוואדזטווע א פעראָרדנונג וועגען בילדען א קאנטראל־קאמיסיע איבער דער אספאלטירונג פון דער פיעטריקאווער נאך אויך וועגען איבערבויען די 12 נישט־אויסגעענדיגטע הייזער פון דער קאלאניע אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע.

פרעזידענט זשעמיענצקי האט צוליב דעם געשאפען צוויי קאמיסיעס. אין דער קאמיסיע איבער די אספאלט־ארבייטען געהען אריין לאווניק אידרעבסקי, אינזשיניער יאסט, און אינזשיניער נאוודליק. מצד דער וואיעוואדזטווע — אינזשיניער קורקאווסקי.

דער ענין וועגען איבערבויען די הייזער אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע, וועט נאך בעהאנדעלט ווערען אין בוי־קאמיטעט. די זיצונג דארף פארקומען פרייטאג.

אין דעם קאמיטעט געהען אריין מצד דער וואיעוואדזטווע דער שעף פון געזונדהייטס־אפטיילונג ד"ר סקאלסקי; פארשטעהער פון דער קהיר־דירעקציע פון עפענטליכע ארבייטען אינזשיניער וונדערלאנד און ראטגעבער קאזלאווסקי.

די אויפגאבע פון קאמיטעט וועט אויך זיין פעסטצושטעלען די נארמע און הויך פון דירה־געלד אין די הייזער אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע אויך ווי אזוי צו פערטיילען די דירות פון די פערטיגע הייזער.

א נייע קינא־טעאטער

(וו) דער פעראיין פון פאבריקס־מייסטער האט אנגעהויבען בויען אנ'אייגענעם קינא־בנין אויף זשעראמסקא 74.

Dr. JACÓB EYCHNER

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

אל. 1. מאי 16, טעל. 11-24

עמפפאנגט פון 5—7 נאכמיטאג.

פעראייניגטער קאמיטעט צו ארגאניזירען די פראטעסט-אקציע געגען די געשעהענישען אין א"י

זאל „פילהארמאניע" 20 נאַרוטאָוויטשאַ 20

מארגען, מיטוואך, דעם 28. ד. ח., 5 א זייגער נאכמיטאג

א גרויסער פראטעסט-מיטינג

אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע געשעהענישען אין ארץ-ישראל.

יודען! בעטייליגט זיך אין דער גרויסער פראטעסט-אַקציע! קומט מאַסענווייז!

איינטריטס-קאַרטען צו בעקומען אין ביוראָ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלנ. 4), אין „התאחדות" (שענקיעוויטשאַ 3/5) און אין טאָג פון דער פערזאַמלונג — ביי דער קאַסע.

דער רושם אין ווארשא און אין לאנד

מארגען — פראטעסט-טאג פון אלע לאדזער יודען

(ענדע פון ...טע זייט).

וואַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). ווי אייער קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך האָט די „אגודה" בעשלאָסען צוצושטעהן צו דער פראָטעסט-אַקציע. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אַלע יודישע געוועלבער זאָלען היינט 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג געשלאָסען ווערען.

די גאַסען-דעמאָנסטראַציע איז נישט ערלויבט געוואָרען. די אויפזיכטס-מאַכט רעכענט אָבער, אַז אַזאַ דעמאָנסטראַציע וועט יאָ איינגעאָרדענט ווערען. ס'איז דעריבער פאָראָרדענט געוואָרען שוין פון היינט אין אָוונד אַ שאַרפע „באַגאַטאָוויע" פון דער פאָליציי אין יודישען ראַיאָן. פאַר'ן ענגלישען קאָנסולאַט און פאַר דער געזאַנדשאַפט, פאַר דער פראַנצויזישער באָטשאַפט און פאַר'ן אויסערן-מיניסטעריום זענען אַוועקגעשטעלט געוואָרען שטאַרקע אָפּטיילונגען פון פאָליציי.

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דזיקע 5 איז פאָרגעקומען אַ בעריכטס-פערזאַמלונג פון די רעכטע פ. צ. די פערזאַמלונג איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ פראָטעסט-מיטינג געגען די געשעהענישען אין א"י. די גאַנצע צייט איז דער גרויסער זאַל פון לאָקאַל בעוואַכט געוואָרען פון דער פאָליציי, וועלכע האָט צום סוף פון דער פערזאַמלונג נישט דערלאָזט צו קיין דעמאָנסטראַציע.

וואַרשא, 26 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין לאָקאַל פון ציוניסטישען צ. ק. איז פאָרגעקומען אַ פראָטעסט-פערזאַמלונג. מאָרגען, דינסטאָג וועלען אין אַ רייהע ערטער פאָרקומען פראָטעסט-פערזאַמלונגען, אויף וועלכע מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען אויך רבנים.

וואַרשא, 26 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין אָוונד איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קהלה. די זיצונג האָט געעפענט ה' טראָקענהיים. נאָך אַ רעדע פון ד"ר גאָטליב וועגען די געשעהענישען אין א"י האָט דעפּ. פאַרבשטיין פאָרגעלייענט די פראָטעסט-רעזאָלוציע געגען דער ענגלישער אַדמיניסטראַציע. די רעזאָלוציע איז אַ קאָמפּראָמיס-רעזאָלוציע, ווייל אַ טייל (די חלוצים א. אנד.) האָבען די רעזאָלוציע געוואָלט ווענדען געגען דער ענגלישער רעגירונג. ס'איז בעעהרט געוואָרען דער אָנדענק פון די געפאַלענע קדושים. געגען דער רעזאָלוציע איז אַרויסגעטרעטען דער פאָלקיסט פינקעלשטיין.

אין נאָמען פון די לינקע פועלי ציון האָט זרבבל פאָרגעטראָגען אַן אייגענע רעזאָלוציע אין וועלכער ס'ווערט פעסטגעשטעלט, אַז דער ענגלישער אימפּעריאַליזם העצט סיסטעמאַטיש איין טייל בעפעלקערונג געגען דער צווייטער; די באַלפור-דעקלאַראַציע האָט גאָרנישט אויפגעטון. די טויערן פון א"י זענען פערמאַכט. צום סוף פון דער רעזאָלוציע ווערען די אַראַבישע און יודישע מאַסען אויפגעפאָדערט צום געמיינזאַמען קאַמף מיט ענגלישען אימפּעריאַליזם.

אָנגענומען איז געוואָרען די רעזאָלוציע, וואָס ס'איז פאָרגעשלאָגען געוואָרען דורכ'ן פּרעזעס דעפּ. פאַרבשטיין. מיט'ן געזאַנג פון התקוה איז די זיצונג געשלאָסען געוואָרען.

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). מאָרגען דינסטאָג וועט אין דער היגער שוהל פאָרקומען די פייערליכע הזכרה נאָך די געפאַלענע אין א"י.

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די מועצה גדולי התורה האָט פּראָקלאַמירט אויף מיטוואָך, ערב ר"ח אלול אַ תענית אין גאַנץ פּוילען.

גרויסע פראטעסט-אקציע אין לאדז

פערזאמלונגען און הזכרות

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט די בלוטיגע געשעהענישען אין ארץ-ישראל איז נעכטען אין אָוונט פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (ציגעל-נאָס 4) אַ דרינגענדע פערזאַמלונג פון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען. אַלגעמיינע ציוניסטען, ראַדיקאַלען, רעוויזיאָניסטען, התאחדות, חלוצים-אָרגאַניזאַציעס, ציונ. סטודענטען און רעכטע פ. צ.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען דעם מאָרגענדיגען מיטוואָך-טאָג אַלס פראָטעסט-טאָג פון גאַנצען לאָדזער יודענטום געגען די, וועלכע טראָגען די שולד פאַר דעם פערגאָסענעם בלוט אין א"י.

אין דער אַקציע איז פאָראויסגעזעהען: מיטוואָך פינף נאָכמיטאָג אין פילהאַרמאָניע-זאַל אַ פראָטעסט-פערזאַמלונג.

מיטוואָך אין דערזעלבער צייט — פראָטעסט-פערזאַמלונגען און הזכרות אין אַלע לאָדזער שוהלען. אין דער צייט פון 5—7 וועלען זיין געשלאָסען אַלע יודישע געשעפטען, קראָמען און וואַרשטאַטען.

אַרויסלאָזען אַן אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג.

ווענדען זיך צו דער יודישער קהלה, זי זאָל פּראָטעסטירען געגען די גוואַלד-טאַטען.

פראָטעסט-דעפּעשען פון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען צו די געהעריגע אינסטאַנצען.

אונטערנעהמען אַ זאַמעל-אַקציע לטובת די קרבנות.

היינט, דינסטאָג וועלען פאָרקומען בעראַטונגען פון אַלע ציונ. גרופּירונגען וועגען צוגרייטען די פראָטעסט-אַקציע.

צום סוף פון דער פערזאַמלונג איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט פון פאָרשטעהער פון אַלע ציונ. גרופּירונגען, ווירטשאַפטליכע און ספּאָרט-אָרגאַניזאַציעס, וועלכער וועט דורכפיהרען די פּראָטעסט-אַקציע.

צו דער פראָטעסט-אַקציע האָבען זיך אויך פעראייניגט די צעירי-אמוני ישראל.

א ראדיא-דעפעשע פון תל-אביב

דער לאָדזער איינוואוינער ה' בענעדעט וואַרשאַווסקי האָט נעכטען האַלב 12 ביינאַכט דערהאַלטען פאָלגענדע ראַדיאָ-דעפּעשע פון תל-אביב: „לאזאר ויהודית בריאים שקט" (לאַזער און יהודית זענען געזונד, רוהיג").

טעלעגראמען

13 דער'הרג'עטע און 41 פערוואונדעטע

די קרבנות פון דער שרעקליכער קאטאסטראפע מיט'ן עקספרעס פאריז — ווארשא

בערלין, 26 (ספּ. טעל.) די אויספאָרשונג אַרום דער שרעקליכער קאַטאַסטראָפע, וועלכע איז פאָרגעקומען נעבען קעלן מיט דעם עקספּרעס פּאַריז—וואַרשע, בעווייזט, אַז די שולד פאַלט אויף דעם מאַשיניסט פון דעם נאָרדהויז. די קאַטאַסטראָפע איז פאָרגעקומען אויף אַזאַ אַרט, וואָס ס'האָט זיך געפונען אַ פּראָוויזאָרישע באַהן-ליניע. דער מאַשיניסט האָט בעקומען אַן'אינסטרוקציע אין דעם אָרט איינצוהאַלטען דעם גאַנג פון צוג. ער האָט אָבער נישט געפאָלגט און איז געפאָרען מיט אַ שנעלקייט ביז 90 קילאָמעטער אַ שעה און דאָס האָט גורם געווען די קאַטאַסטראָפע.

לויט די סאַמע לעצטע ידיעות בעטרעפט די צאָהל קרבנות 13 טויטע און 41 פערוואונדעטע, צווישען זיי אַ גרויסער טייל יודען פון פוילען.

אין משך פון דער גאַנצער נאַכט האָט מען געאַרבייט ביים אָפּרייניגען די ליניע. מיט ספּעציעלע מאַשינען האָט מען גענומען צושניידען די וואַגאָנען, כדי אין זיי אַריינצודרינגען און צו פיהרען די רעטונגס-אַרבייט. די אַקציע האָט געדויערט אויך היינט אַ גאַנצען טאָג. נישט אַלע נעמען פון די דערהרגעטע און פערוואונדעטע קען מען איצט גענוי פעסטשטעלען.

אינ'ם צוג, וועלכער האָט געליטען פון דער קאַטאַסטראָפע, איז אַ גרויסער טייל וואַגאָנען געווען פוילישע. דאָס פוילישע באַהן-מיניסטעריום וועט דעריבער אַרויסטרעטען מיט אַ תביעה צו דייטשלאַנד וועגען ענטשעדיגונג פאַר די וואַגאָנען. די סומע בעטרעפט 360 טויזענד זלאָטעס.

„גראף צעפעלין" ווידער אין אמעריקא

האט געמאכט די רייזע איבער'ן שטילען אקעאן אין 67 שעה

ניו-יאָרק, 26 (ספּ. טעל.) די לופט-שיף „גראַף צעפּעלין" איז היינט האַלב 10 לויט דער מיטעל-אייראָפּעאישער צייט אָנגעקומען קיין לאָס אַנזשעלאָס. די רייזע פון טאָקיאָ איבער'ן שטילען אָקעאַן קיין אַמעריקאַ האָט געדויערט 67 שעה.

הונדערטער טויזענטער מענשען האָבען ערוואַרט דאָס אָנקומען פון דער שיף און האָבען זי בעגריסט מיט אַן'אומבעשרייבליכען ענטוזיאַזם.

לויט ווי ד"ר עקענער האָט ערקלערט, וועט די שיף דינסטאָג (היינט) אָפּפליהען קיין ניו יאָרק.

קאנגרעס פון נאציאנאלע מינדערהייטען

האט זיך נעכטען געעפענט אין גענף

גענף, 26 (אַטע) היינט איז דאָ געעפענט געוואָרען דער 5 קאָנגרעס פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. צום קאָנגרעס זענען געקומען פערטרעטער פון 30 מינדערהייטען פון 14 אייראָפּעאישע מלוכות און 12 פעלקער.

דאָס ביוראָ פון קאָנגרעס בעשטעהט: פון ד"ר ווילפאַנג, ד"ר שומאַן, אַ קאַטאַלאָניער, אַ רוס פון פוילען, אַן אונגאַר פון טשעכאָסלאָוואַקיי, אַן אוקראַינער פון פוילען און אַ פערטרעטער פון די יודישע גרופּען.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, 27 אויגוסט

12.05 וואַרשא, מוזיק פון גראַמאָפאָן-פּליטעס. 16.30 וואַרשא, אויפטריט פון אַרטיסט בעלסקי פון טעאַטער „גאַנג". 16.40 וואַרשא, קאָנצערט פון גראַמאָפאָן מוזיק. 18.00 וואַרשא, פּאָפּולערער קאָנצערט. 21.00 וואַרשא, טראַנסמיסיע פון קאָנצערט פון זאַלצבורג דורך וויען, אויסגעפיהרט דורך דער ווינער פילהאַרמאָניע. 20.00 דאווענטרי, היידען- און מאָצאַרט-אָוונד. 21.00 קעניגסוואוסטערהאוזען, „אָרפעאוס" פון רודאָלף לאַגאַנאַרד. 21.00 רוים, „ל'אמיקא פריץ", אָפּערע פון מאַסקאַני. 21.45 קאָפּענהאגען, קלאַסישע מוזיק. 21 15 לאָנדאָן, סימפאָנישער קאָנצערט.

מעלדונגען

אַלגעמ. פראָפ. לאָנדעס פאַריין פון בעקליידונגס - אַרבעטער אין פוילען, אָפּטיילונג לאָדזש לאַגעווניצקאַ 4.

דינסטאָג דעם 27 אויגוסט 1929, 8 אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון פאַריין לאַגעווניצקאַ 4 אַ פאַך-פערזאַמלונג פון מענער-מאַגאַזין. אויפ'ן טאָג-אָרדנונג: אונזערע אויפגאַבען צום ווינטער-סעזאָן. 8902 די פאַך-קאָמיסיע.

די פערוואַלטונג פון לאָדזער פערבאַנד פון ציוניסטען רעוויזיאָניסטען

פאָדערט אויף אַלע חברים און סימפּאַטיקער צו קומען היינט, דינסטאָג, 8 אַ זייגער אָוונד אין לאָקאַל פון ברית טרומפּלדור, קילינסקי 60 אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּראָטעסט-אַקציע געגען די געשעהענישען אין ארץ-ישראל. 8902

די פערוואַלטונג.

פקודה

אַלע מיטגלידער אין רעזערוו און סימפּאַטיקער פון ברית טרומפּלדור ווערען אויפגעפאָדערט זיך צו שטעלען היינט, דינסטאָג, 8 אַ זייגער אָוונד, אין לאָקאַל קילינסקיעגאָ 60.

8068 מפקדה.

אכטונג! — אלע פלעצער אויפ'ן ערשטען סעאַנס צו 50 גר. — און אויף די איבריגע סעאַנסען צו 1 זל. — ביליגע וואך!

די ליבעס-נאכט פון אפער'משפטען

רעוואָלוציאָנערע ליבעס-דראַמע אויפ'ן גרונד פון מיכאַעליס ווערק „די חתונה בעת דער רעוואָלוציע".

— אין די הויפּטראָלען: — D. JACOBINI, KARINA BELL, GÖSTA EKMAN — אין די הויפּטראָלען: —

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.

אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יו"ט 2 נאָכמ., לעצטער סעאַנס 10 אָוו. אויפ'ן 1. סעאַנס — פרייזען פערקלענערט

קינא אין גארטען

וואלפסאנס צירק (CYRK WOLFSONA)

גאַנץ נייע קאַפּיע אין אַ נייער בעאַרבייטונג

נעקסטער פּראָגראַם: „די וועלט ביינאַכט"

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסע פרעמיערע!!!

גאַנץ נייע קאַפּיע אין אַ נייער בעאַרבייטונג

— אין די הויפּטראָלען: — H. ALLAN i DOMENICO GAMBINO

קינא-טעאטער ZACHĘTA

זגערזשער 26, ביים פּלאַץ קאָשטשעלני

פערשטאַרקטער אַרקעסטער.

דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט.

געהיימנישפולער מארד פון א שעהנער יודישער טענצערין

בעוואוסטער יודישער סוחר פון וויען איז ארעסטירט אלס פערדעכטיגטער אין מארד

גאנץ וויען איז איצט שרעקליך אויפגערעגט צוליב דעם געהיימנישפולען מארד פון דער יודישער טענצערין און בעריהמטער שעהנהייט, קאטי פאן שפעננער פעלנער. די פאליציי ארבייט אויף אלע כלים צו ענט־דעקען דעם מערדער און אויפצוקלערען דעם געהיימנישפולען פלאנטער פון דעם מארד, אבער עס געלינגט איהר נישט. מען האט שוין גע־האט ארעסטירט דעם מאן פון דער טענצערין, דעם בודאפעשטער באראן, אנדרעאס פעלנער, אויף דער בעשולדיגונג, אז ער האט ערמארדעט זיין פרוי אויס אייפערזוכט, מען האט איהם, אבער, געמוזט בעפרייען, ווייל עס זענען נישט געווען געגען איהם קיין בעווייזען. איצט איז ארעסטירט דער וויענער יודישער סוחר גוסטאוו בויער, וועלכער איז גע־ווען דער געליבטער פון דער טענצערין. אבער אויך געגען איהם זענען נישטא קיין בעווייזען.

ווי אזוי דער שרעקליכער מארד איז ענטדעקט געווארען

מיט א שטיק צייט צוריק איז גאנץ וויען אויפ־געבראכט געווארען פון א שרעקליכען פערברעכען אין „לאינצער פארק“. דאס איז א שטיק וואלד לעבען וויען. דער פארק וועכטער האט אין א ענגער פלוצלינג געהערט שיסען. אין א פאר מינוט ארום האט ער בעמערקט אין ווייטער זייט א פייער. אז דער וועכטער איז צוגעלאפען צו יענער שטעל, האט זיך איהם פארגעשטעלט א שרעקליך בילד. א יונגע פרוי איז געלעגען אין א טייך בלוט און איהרע קליידער און איהר קערפער האבען געברענט. דער וועכטער האט גענומען צוטרעטען און אויסלעשען דאס פייער. דאן האט ער גערופען פאליציי. די אונטערזוכונג האט פעסטגעשטעלט, אז די פרוי איז דערמארדעט געווארען. מען האט זי דערשאסען, און אום צו פערדעקען די שפורען פון פערברעכען, האט דער מערדער זיין קרבן בעגאסען מיט בענזין און אונ־געצונדען.

פון דעם צוברענטען געזיכט האט מען גע־קאנט דערקענען, אז די ערמארדעטע איז א יונגע פרוי פון א יאהר 30. פון די רעשטלעך האלב־פערברענטע קליידער האט מען דערקענט, אז זי איז געווען זעהר עלעגאנט געקליידעט. אבער ווער די ערמארדעטע איז האבען די דעטעקטיוון נישט געקאנט דערגעהן. פון די שיך האט מען געזעהן, אז זיי זענען געקויפט געווארען אין איטאליען, דאס זיידענע העמד האט געשטאמט פון אונגארען, א בראסלעט אויף דער טויטער׳ס האנד איז געקויפט געווארען אין בעלגראד, יוגאסלאוויע.

מען האט זיך אנגעשטויסען, אז זי איז וואהר־שיינליך פון בערוף געווען א שוישפילערין, אדער א טענצערין. די פאליציי האט אנגעווענדעט אלע מיטלען אום צו דערגעהען ווער די דערמארדעטע איז. מען האט געקלעפט אפישען אין די גאסען מיט דער ערמארדעטער׳ס בילד, מען האט געמאכט א וואקס־פיגור פון איהר קאפ און אויסגעשטעלט אין עפענטליכע פלעצער. די פאליציי האט צוגע־זאגט א פרייז פון טויזענד דאלאר פאר דעם, וואס וועט דערקענען די ערמארדעטע. אבער אלץ איז געווען אומזיסט. דער מארד איז געבליבען א גע־היימניס.

יודישער דענטיסט דערקענט די ער־מארדעטער

צוויי יודישע דענטיסטען, ד״ר שענער און ד״ר שפיץ, זענען געזעסען אין קאפע־הויז און האבען גע־רעדט פון דער סענסאציע פון טאג, פון „לאינצער מארד“. דער דענטיסט שפיץ האט דערצעהלט זיין קאלעגע, אז אויף דער וואקס־פיגור פון דער ערמארדעטער האט ער בעמערקט זילבערנע ציינער.

— אזא דענטיסטישע ארבייט מאכען נאר די וויענער דענטיסטען, — האט ד״ר שפיץ בעמערקט.

— צוריק מיט א צייט האב איך ערשט איינער א דאמע געמאכט אזעלכע געבים ציינער, — האט ד״ר שענער געזאגט — ווייסט וואס, קאלעגע, מען דארף נאר מעלדען דער פאליציי.

דאס געהיימניס ווערט אויפגעדעקט

אז דער דענטיסט איז אוועק צו דער פאליציי און מען האט נאך אמאל אונטערזוכט די ציינער־פלאמבעס פון דער ערמארדעטער, האט זיך ארויס־געשטעלט, אז דאס איז ווירקליך וויענער דענטיסטישע ארבייט. דער דענטיסט האט דערקענט די ציינער. ער האט נאכגעזוכט אין זיינע ביכער און ער האט אויסגעפונען, אז די פרוי איז געווען די בעקאנטע בודאפעשטער יודישע טענצערין, די באראנעסע קאטי פאן שפעננער, וועלכע האט זיך גערעכנט פאר דער שעהנסטער פרוי פון בודאפעשט. האפראט וואהל, דער בעריהמטסטער וויענער דעטעקטיוו, איז גלייך אפ־געפאהרען קיין בודאפעשט אויף אויסצופארשען ווייטערע איינצעלהייטען.

די מערקווירדיגע קאריערע פון דער ערמארדעטער טענצערין

קאטי פאן שפעננער איז געווען בעקאנט אלס לעבע־דאמע פון ערשטען ראנג. אלס גרויסע שעהנ־הייט און בעריהמטע טענצערין האט זי געשפילט א ראלע אין די טעאטער־קרייזען און אין די קרייזען פון דער זאגענאנטער „לעבעוועלט“. איהר קאריע־רע איז געווען א מערקווירדיגע. די טענצערין האט געשטאמט פון א פראסטער יודישער פאמיליע פון בודאפעשט. איהר פאטער איז געווען א מלמד. שוין אלס קינד האט קאטי געצייגט פעהיגקייטען אלס קונסט־טענצערין. זי איז געווען א זעהר שעהן מיידעל מיט יודישען חן, און די ערשטע טריט האט זי געמאכט אין א וואדעוויל ביי א טאנץ־טרופע. אין אנהויב פון דער מלחמה האט זי פערלוירען די שטעלע אין וואדעוויל און געווארען א קעלנע־רין אין א קאפע־הויז אין בודאפעשט.

עס טראגט זיך א לעגענדע, אז דער פערשטאר־בענער קייזער קארל פון דעמאלסטדיגען עסטרייך־אונגארן, האט איינמאל, ווען ער איז געווען אויף א בעזוך אין זיין פאלאץ אין אפען, בעמערקט די שעהנע קעלנערין און פערפיהרט מיט איהר א גע־היימע ליבע, וועלכע האט געדויערט א שטיק צייט. ווי די אונגארישע צייטונגען דערצעהלען איצט, האט דער קייזער דאמאלסט דער יודישער מיידעל גענע־בען געלד און זי געלאזט אויסבילדען פאר א טענצע־רין אין דער בודאפעשטער קעניגליכער אפערע. קאטי האט זיך דעמאלסט גע׳שמד׳ט און האט גע־הייראט מיט דעם בודאפעשטער אריסטאקראט, דעם קריסטליכען באראן אנדרעאס פאן פעלנער, און אזוי האט דאס געוועזענע יודישע ארימע מיידעל גענומען שפילען א גרויסע ראלע אין טעאטער־קרייזען פון דער רייכער „געזעלשאפט“. די מארע־שורנאלען האבען בעשריבען איהרע טואלעטען, איהר שעהנ־הייט, איהרע בעריהמטע אלס קינסטלערין, און די באראנעסע קאטי פאן פעלנער, כאטש זי איז געווען פערהייראט, האט געשפילט ליבעס מיט די רייכסטע באנקירען און געלד־מאגנאטען פון בודאפעשט און וויען.

דער באראן ווערט ארעסטירט

די פאליציי האט איצט גערעכנט, אז נישט אנדערש נאר איהר מאן, דער באראן אנדרעאס פאן פעלנער, האט קאטי׳ן ערמארדעט אויס אייפער־זוכט, מען האט איהם געפונען און ארעסטירט. אנדרעאס פאן פעלנער האט אבער געטענה׳ט, אז ער איז אומשולדיג. די וויענער פאליציי האט געמוזט איינזעהן דעם טעות און אנדרעאס פאן פעלנער איז בעפרייט געווארען.

דער פערדאכט פאלט אויף אן אנגע־זעהענעם וויענער יוד

ווער־זשע, אבער, איז פארט דער מערדער פון דער בעריהמטער טענצערין?

די פאליציי האט זיך דערוואוסט, אז די טענ־צערין האט געשפילט א ליבע מיט דעם וויענער אנגע־זעהענעם יודישען סוחר גוסטאוו בויער, וועלכער בעזיצט אין וויען א רייכען פעליך געשעפט. גוסטאוו בויער האט זי דגראד לעצטענס געפונען אין זיינע אינטערעסען אין בערלין.

דער גרעסטער פון די וויענער דעטעקטיווען האפ־ראט וואהל (ער איז א יוד) איז אוועק קיין בערלין און האט גענומען גוסטאוו בויער אויפ׳ן פערהער. בויער האט נישט געלייקענט, אז ער האט געשפילט א ליבע מיט דער טענצערין. אבער עס איז שוין מעהר ווי צוויי יאהר, האט ער ערקלערט, אז ער האט מיט איהר אפגעבראכען די ליבע־פערהעלטניס־שען און האט זי זייט דאן מעהר נישט געזעהען. דערווייל האט מען געמאכט אן אונטערזוכונג אין וויען, אין גוסטאוו בויער׳ס וואוינונג, און מען האט אין זיין שרייב־טיש געפונען א טעלעגראמע פון דער טענצערין, אז זי קומט פון איטאליען קיין וויען, און זי בעט איהם, ער זאל זי אפווארטען ביים באהן. דאס איז געווען אין יענעם טאג, ווען די טענצערין איז ערמארדעט געווארען. אויף בויער׳ן איז, אלזא, שוין ווען געפאלען א שטארקער פערדאכט, אז ער האט ערמארדעט די טענצערין. עס זענען אויך אויפגעטרעטען אייניגע עדות, וואס ערקלערען, אז זיי האבען געזעהן גוסטאוו בויער פיל מאל שפאצירען מיט א דאמע אין לאינצער פארק־וועלדעל.

גוסטאוו בויער טענה׳ט אז ער האט ווירקליך שפאצירט אין לאינצער וועלדעל מיט א דאמע אבער דאס איז נישט געווען די טענצערין נאר זיין יעצטיגע געליבטע, א פערהייראטע פרוי.

אין וויען ערווארטעט מען איצט אז בויער׳ס געליבטע, די פערהייראטע פרוי, וועלכע האט מורא פאר א סקאנדאל פון איהר מאן, וועט מוזען אפפער־רען איהר פאמיליען־גליק, זיך פרייוויליג מעלדען צו דער פאליציי און עדות זאגען צוגונסטען פון גוסטאוו בויער, וועלכער שטעהט אין געפאהר פערהאפטעט צו ווערען פאר מארד.

בויער׳ס פאמיליע זענען אנגעזעהענע יודישע וויענער באלעבאטים. זיין אלטע 75־יאהריגע מוטער איז א פרומע יודישע פרוי. די עפענטליכע מיינונג אין וויען איז פאר גוסטאוו בויער און די צייטונגען נעהמען אויך א שטעלונג צוגונסטען פון דעם ארעס־טירטע.

א דאנק דעם מענטש איז קאסטען האט מען זיך דערוואוסט דעם אמת

פון ווילנע שרייבט מען:

פערהאן אין אונזער געגענט א קליין שטע־טעלע קאזיאן, האט דארט די טעג פאסירט א באמת סענסאציאנעלע געשיכטע, וואס פאסט פאר א מעשה פון „טויזענד און איין נאכט“.

מיט עטליכע חדש׳ים צוריק איז אין שטעטעל אראפגעקומען א יונגער לעהרער מיט א פרוי און קינד.

סיי דער לעהרער, סיי זיין פרוי, אלס יונגע, סימפאטישע און אינטעליגענטע מענשען, האבען צוגעצויגען צו זיך די גאנצע יוגענט פון שטעטעל און זייער וואוינונג איז געווארען אן אמת׳ער קלוב, וואו די יוגענט פלעגט זיך צונויפקומען און פערברענגען גאנצע אווענטען.

דער לעהרער האט געהאט חיונה פון דער שטעטעלדיגער שולע און סיי ער, סיי דאס שטע־טעל זענען איינע פון די אנדערע געווען זייער צופרידען.

מיט עטליכע טעג צוריק איז פלוצלינג אראפ־געקומען אין שטעטעל א פרוי פון א יאהר 40, זייער א העסליכע, וועלכע איז אוועק צו די חשובסטע בעלי־בתים פון שטעטעל און געוויזען זיי א כתובה מיט פאפירען, אז זי איז נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי... דעם יונגען לערערס געזעצליכע פרוי. מיט טרעהרען אין די אויגען האט זי ערקלערט, אז ער האט איהר אוועקגע־ווארפען אן עגונה און חתונה געהאט מיט זיין איצטיגער ווייבעל, וועלכע איז אויך אליין אן אשת־איש, מחמת זי האט אין קובא א מאן מיט קינדער.

נאטירליך, האט מען גלייך פעררופען דעם לעהרער. ווען ער האט דערזעהן די פרוי, איז ער געווארען בלייך, ווי קאלך; באלד איז ער אבער געקומען צו זיך און ערקלערט:

„איך בין א לענגערע צייט געווען אין שטע־טעל, פון וואנען די פרוי שטאמט; איך בין גע־ווען ארים און עלענד, האבען מיך איהרע על־טערן מקרב געווען, אריינגענומען צו זיך אין הויז און מיך איינגעשמועסט, אז מען וועט מיר געבען א גרויסען נדן און אפשרייבען פאר מיר דעם מויער.

איך האב זיך געלאזען איינרעדען. מען האט געמאכט אלע הכנות צו דער חתונה, אנגעשריבען די כתובה און צוגעגרייט אלע פאפירען.

באלד האב איך זיך אבער ארומגעזעהען, אז מען וויל מיך נארען און איך בין ענטלאפען פאר דער חופה; דערביי איז ביי איהר געבליבען די כתובה מיט אלע איבעריגע פאפירען.“

דאס שטעטעל איז פון דער געשיכטע פשוט געגאנגען אויף רעדליך און מען האט זיך נישט געקענט געבען קיין עצה, ווי אזוי צו דערגיין דעם אמת.

גראד איז דעם טאג געקומען אין שטעטעל א ווייס-גרויער דרשן, א למדן, האט מען זיך צו איהם געווענדעט נאך אן עצה. און ער האט גע־הייסען אוועקשטעלען אין לעהרערס צימער א גרויסען קאסטען, אריינזעצען אין איהם א פער־טרוי׳ליכען מענשען און פערדעקען מיט א ליילעך, אז ס׳זאל נישט זיין קענטיג. ווען מ׳האט אזוי געטון, האט דער דרשן פעררופען צו זיך דעם לעהרער און די 40־יאהריגע פרוי און געווירקט אויף זיי, אז זיי זאלען אריינגעהן אין צימער און דארטען פרובען זיך צונויפריידען, כדי צו דער־גרייכען א פערשטענדיגונג.

זיי זענען אריין אין צימער און צווישען זיי איז פארגעקומען אזא געשפרעך:

ער: וואס האסטו צו מיר? פארוואס האסטו אויסגעקלערט, אז איך האב מיט דיר געשטעלט חופה? דיינע עלטערן האבען מיר געוואלט אפנא־רען, וואס-זשע קומסטו מיר פערשטערען דאס לעבען?

רופט זי זיך אפ: אמת, כ׳בין טאקע מיט דיר נישט געשטאנען אונטער דער חופה, אבער כ׳האב דיר זעהר ליב; קום צו מיר, מיר וועלען חופה שטעלען און לעבען א גליקליכען לעבען. צו וואס דארפסטו די לעהרערין? צו וואס דארפסטו רייסען דיין הארץ? קום צו מיר!

ער: כ׳קען דאס נישט טון, איך האב ליב מיין פרוי און קינד.

זי: כ׳וועל איהר געבען גענוג געלט אויף אויסצוהאלטען דיין קינד.

ער: כ׳קען עס נישט טון, דו האסט מיך זעהר קאמפראמיטירט. ווי ערלויבסטו זיך צו זא־גען, אז זי האט א מאן אין קובא?

זי: כ׳האב געוואלט דיר קאמפראמיטירען, אז דו זאלסט איהר אוועקווארפען און דיר זאלען די באלעבאטים ארויסטרייבען פון שטעטעל, און במילא וועסטו קומען צו מיר.

ער: כ׳וואלט אלץ איינס נישט געקענט קו־מען צו דיר: כ׳האב ליב מיין פרוי און איך וועל פון איהר זיך נישט שיידען קיינמאל.

דיין פרוי? — רופט זיך אפ די אלטע — איז זי דען דיין פרוי? זי איז דאך נישט מעהר ווי א געליבטע...

דער לעהרער האט אראפגעלאזען דעם קאפ און געזאגט:

אמת, כ׳האב מיט איהר נישט געקענט חתונה האבען, ווייל זי האט נישט די נויטיגע דאקו־מענטען, אבער כ׳האב זי ליב און כ׳וועל איהר נישט פערלאזען.

די פרוי איז דאן מיט כעס ארויסגעלאפען פון צימער.

ווען דער פערטרוי׳ליכער מענש איז ארויס פון קאסטען און דערצעהלט די פרטים פון גאנצען געשפרעך, האט מען די אלטע פריילין משלח געווען פון שטעטעל. אבער אויך דער לעהרער מיט זיין געליבטער האבען זיך געשעמט צו פער־בלייבען און זיי זענען באלד אויף מארגען פון שטעטעל אוועקגעפאהרען.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
צוריקגעקעהרט
ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענע־רישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנד־לונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8 פריה ביז 2 נ.מ. און פון 6–9 אוו.

„איך האב געמיינט, אז דו ביזט א פוילישער סאלדאט, אבער דו ביזט א זשיד־פארך“

האט געשריגען די פרוי פון א פאלקאווניק צו א יודישען סיערזשאנט אין יארעמטשע

דעלאטין. אין יארעמטשע איז אנומעלט פאר־געקומען פאלגענדער פאל, וואס האט דער־וועקט אויפרעגונג און פערביטערונג ביי דער גאנ־צער יודישער בעפעלקערונג, וואס געפינט זיך אין יארעמטשע און סביבה.

עס האבען שפאצירט אויף דער גאס דער יודישער סערזשאנט פון 22־טען פולק פוסגע־ער, ה׳ ווארט אין דער געזעלשאפט פון זיין פרוי און נאך עטליכע פרויען. הינטער דער דאזיגער געזעלשאפט איז נאכגעגאנגען א געוויסע פרוי.

פלוצים איז די דערמאהנטע געזעלשאפט אי־בערראשט געווארען פון א פלוצלינגען אויסרוף: „איך האב געמיינט, אז איהר זענט א פוילישער סאלדאט, צום סוף זעה איך נאר, אז איהר זענט א „זשיד פארך“ (די דערמאהנטע געזעלשאפט האט נעמליך צווישען זיך גערעדט יודיש).

זעלבסטפערשטענדליך האט דער יודישער סערזשאנט רעאגירט אויף דעם דאזיגען אויפרוף אויף א געהעריגען אופן. זי האט איהם אפגעענט־פערט ביז עס איז געקומען דערצו, אז ביידע האבען זיך געגענזייטיג געשפיגען אין פנים אריין. עס איז ענטשטאנען א געלויף פון אלע זייטען. עס איז געקומען צו סקאנדאלען. דער קאמענדאנט פון פאליציי האט געפרובט ארעסטירען דעם סער־זשאנט, אבער ער האט זיך אויסלעגיטימירט און די ארעסטירונג איז נישט פארגעקומען.

עס האט זיך באלד ארויסגעשטעלט, אז די דערמאהנטע פרוי איז דאס ווייב פון א פולקאווניק פון דעמזעלבען פולק.

א צווייטן טאג שפעטער זענען אראפגעקומען צוויי דעטעקטיווען פון סטאניסלאוו, וועלכע האבען דעם סערזשאנט ארעסטירט און ווי מען דערוויסט זיך איז ער באלד דעם צווייטען טאג פערמשפט געווארען צו דריי וואכען תפיסה.

רעטזולהאפטע געשעהעניש

מיט אנ'אמעריקאנער יוד. יונגעמאן אויפ'ן שאסיי הינטער לובלין

אויפ'ן שאסעי פון זשיטשין קיין לובלין איז דאנערשטאג ביינאכט אויסגעפיהרט געווארען אנ-אנפאל אויף א יודישען יונגענמאן פון אמעריקא, וועלכער איז געקומען קיין פוילען אויפזוכען זיין מוטער.

לויט די פרטים, וועלכע דער געליטענער האט איבערגעגעבען איז קלאר, אז אויף דעם דאזיגען יונגענמאן איז געפלאנט געווארען אנ'אנפאל אין אז די פערברעכער זענען איהם נאכגעפאהרען פון ווארשא אז.

אין לובלינער יודישען שפיטאל האט דער יונגערמאן איבערגעגעבען:

זיין נאמען איז בניאמין (אין דער היים אליהו בן-ציון) טורעק. 25 יאהר אלט, אנ'אמעריקאנער בירגער. ער קומט פון ניו-יארק, וואו ער וואוינט צוזאמען מיט זיין פאטער, וועלכער האט איהם מיט 15 יאהר צוריק אריבערגענומען פון שטעדטעל אסטראוו, ביי לאמושע, קיין אמעריקא. אין אסטראוו איז געבליבען זיין מוטער, ליבע מלכה. עטליכע יאהר האט דער פאטער געשיקט איהר געלד און דערהאלטען פון איהר בריף. שוין א צייט ווי די מוטער האט אויפגעהערט שרייבען און מען האט דעריבער בעשלאסען אראפצושיקען זיין זוהן קיין פוילען, כדי אויפצוזוכען די מוטער.

דעם 9-טען יוני איז ער ארויסגעפאהרען פון אמעריקא און אנגעקומען קיין ווארשא, וואו ער האט זיך פאריגע וואך דערוואוסט, אז זיין מוטער געפינט זיך אין א שטעדטעל עטליכע קלאמעטער נאהענט פון לובלין. (דעם נאמען פון שטעדטעל האט דער אמעריקאנער יונגערמאן בשום אופן זיך נישט געקאנט דערמאנען.) דאנערשטאג פריה איז ער דעריבער ארויסגעפאהרען פון ווארשא מיט'ן צוג, וועלכער געהט קיין לובלין, און אוועקגעקומען אויף דער סטאציע זשיטשין, כדי מיט אקס צוצופאהרען צום שכנות'דיגען שטעדטעל. ביי דער סטאציע איז געשטאנען א וואגען אויף וועלכען, אחוץ דעם פוהרמאן זענען געזעסען נאך צוויי קריסטען. איינער פון זיי האט גערעדט ענגליש, וואס עס האט דעם אמעריקאנער שטארק דערפרייט. פאהרענדיג האט זיך צווישען די פאסאזשירען אויפ'ן וואגען אנטוויקעלט א שמועס וועגען אמעריקא און וועגען פוילען. די קריסטען האבען גענומען טרינקען עפעס אזוינס ווי קאווע, דערנאך האבען זיי געווינקערט פאפיראסען, געפרובט אויך איהם מכבד זיין. ער האט אויסגעטרינקען א גלאז שווארצע קאווע, האט ער באלד דערפיהלט, אז עס ווערט איהם נישט גוט, ער האט אויך געפיהלט ווי די פיהר לויפט נאך שנעלער און ער ווערט אראבגעווארפען אויף א פעלד, אבער ער האט זיך נישט געקאנט ריהרען אדער שרייען.

ווען ער איז געקומען צוריק צום בעוואוסטזיין איז ער געלעגען ווייט אויף א פוסט פעלד, אהן כח, אבגעשוואכט און האלב פער'חלש'ט איז ער אויף אלע פיער געקראכען אויפ'ן פעלד און נישט געזעהן ארום זיך קיינעם. פרייטאג א גאנצע נאכט איז ער אזוי געקראכען נישט זעהענדיג קיין לעבעדיג נפש אויפ'ן פעלד, ביז ער איז צוגעקראכען צו א שאסעי, וואו ער איז געבליבען ליגען און געווארט עמיץ זאל דורכפאהרען. ענדליך האט ער דערזעהן אנקומען אנ'אויטאבוס. שרייען האט ער קיין כח נישט געהאט, האט ער בלויז מיט די הענד געווינקען. דער אויטאבוס האט זיך אבגעשטעלט, איהם ארויפגענומען און שנעל אריינגעפאהרען קיין קוראוו, וואו דער אויטאבוס האט זיך אבגעשטעלט און די זאך איז איבערגעגעבען געווארען דער פאליציי. נאך די ערשטע הילף, וואס מען האט איהם ערטיילט אין קוראוו, האט די פאליציי ערקלערט, אז בעסער וועט זיין די זאך איבערצוגעבען אין לובלין. דער אויטאבוס האט איהם אלזא אריינגעפיהרט קיין לובלין. און ער געפינט זיך איצט, ווי שוין דערמאנט, אין יודישען שפיטאל.

ווי דער געליטענער גיט איבער האבען די אנפאלער ביי איהם צוגענומען 175 דאלאר מזומן און א וואליזקע, אין וועלכער עס איז געלעגען זיינס א מאטראסען-אנצוג (ער ארבייט אויף א שיף) צוויי ציווילע אנצוגען אין דער ווערט פון 120 דאלאר און פערשידענע דאקומענטען, דערינטער אויך די שיפס קארטע.

דאס איינציגע וואס איז ביי איהם פערבליבען איז דער פאס ארויסגעגעבען אין ניו-יארק אונטערן נומער 103703.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזומאו.

פארלעצטע געזעגענונגס-פארשטעלונגען פון דעם בעליבטען ארטיסט

מ. לאמפע און פ. מענדעלעוויטש

היינט, דינסטאג, דעם 27-טען, 9 אין אווענד פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

צום 2-טען מאל דאס מייסטערווערק פון די גרויסע וועלט-בערהמטע

„מאטקע גנב"

אין 3 אקטען מיט פראלאג פון שלום אש. הויפט ראל „מאטקע"-מ. לאמפע.

ס'נעמט אנטייל דאס גאנצע פערסאנאל. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג

(אויפרוף)

דער לאנג עקזיסטירענדער הילף-פעראיין „משמרת החולים" אין לאדז אלעקסאנדראווסקא 6 געפינט זיך זייט א לאנגערע צייט אין א פינאנציעל קריטישען מצב אזוי אז עס ווערט געדראהט מיט א דעפיציט. די גאנצע הכנסה בעשטעהט פון מיטגלידס-ביישטייער. ווייל אבער די מערסטענטייל מיטגלידער זענען ארביינער, ארבייטסלאזע, זענען דיזעלבע נישט אימשטאנד צו צאהלען, און דער פעראיין לעבט איבער א שווערען קריזיס. כדי צו פערבעסערן דעם מצב, ארדנעט איין דער פעראיין היינטיגען דאנערשטאג א בלימעל-טאג". מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער אלגעמיינער יודישער בעפעלקערונג מיט דעם רוף העלפט! אונטערשטיצט דעם פעראיין „משמרת החולים". קויפט א אבצייכענונג! מיט די פאר גראשען וועט איהר העלפען, אז דער לאנג עקזיסטירענדער הילף פעראיין „משמרת החולים" זאל קאנען ווייטער עקזיסטירען און פערשפרייטען זיין טעטיגקייט, וואס בעשטעהט פון א אמבולאטאריום ביים פעראיין אין וועלכען עס ווערען טעגליך ערטיילט בחנם מעדיצינישע הילף פאר ארימע קראנקע דורך דאקטוירים ספעציאליסטען. דער פעראיין בארגט אויך ארויס כלים פאר קראנקע, שיקט משמורים צו קראנקע, פערטיילט טעגליך צעהנדליגער ליטער מילך ארימע קראנקע, ערטיילט אונטערשטיצונגען א.ז.וו.

לאמיר האפען, אז אונזער דרינגענדער רוף וועט געפינען א ווארימען אבקלאנג אין אייערע יודישע הערצער און איהר וועט אונטערשטיצען אונזער פעראיין.

מיט דרך ארץ

די פערוואלטונג פון הילפס-פעראיין „משמרת החולים", אלעקסאנדראווסקא 6

ספארט

געשלעגען אויפ'ן מעטש „שטערן" — „קראפט"

דעם פערגאנגענעם שבת איז אויפ'ן ספארט-פלאץ אויף גייערס-מארק פארגעקומען א פוטבאל-מעטש צווישען די 2 יודישע ספארט-קלובען שטערן און קראפט וועגען דער מייסטערשאפט פון דער היגער „ד" קלאס.

אין אנהויב פון מעטש האט „שטערן" א שטארקע איבערמאכט איבערן געגנער און שיסט ביז צו דער האלב-צייט 2 טויערען דורך ברויטמאן און גראסבערג, אין דער צווייטער העלפט געהערט ווידער דאס שפילען צו „שטערן" וועלכער האט מעגליכקייטען דעם רעזולטאט צו פערגרעסערן. „קראפט" הויבט אבער אן שפילען ברוטאל און געהט פשוט אויף די פיס פון די שפילער. ווען דאס מיטעל העלפט אבער ווייניג, רופען די קראפטיסטען ארויס א געשלעג אויפ'ן פלאץ, זיי רופען צו הילף זייערע אנהענגער פון פובליקום און בליץ-שנעל ווערט דער ספארט-פלאץ אנ'ארט פון כוליגאנישע געשלעגען, וואו דאס ווארט האבען שטעקענס, שטיינער א. ד. גל. די ענערגישע האלטונג פון שידס-ריכטער ה' סטאמפיען האט אבער געבראכט דערצו, אז דער מעטש זאל פארטגעזעצט ווערען. און דער סוף רעזולטאט בלייבט שוין 1:2 לטובת „שטערן"

ווען די שפילער פון „שטערן" זענען ארויסגעגאנגען נאכ'ן מעטש פון דער גארדעראב, זענען זיי ווידער בעפאלען געווארען דורך „קראפטאוויצעס" און שטארק צושלאגען געווארען, א געוויסער פייערלעשער פון גייערס פאבריק האבען די בעפאלענע שפילער אפגעפיהרט צו דער נאהנסטער טראמוואי-סטאציע און געווארט ביז זיי וועלען אפפאהרען, ווייל נאך אויף דער גאס האבען זיך די צעהיצטע „קראפטאוויצעס" געוואלט אפרעכענען פאר'ן פערשפילטען מעטש.

א העברעאישע קאטעדער ביים אמעריקאנער אוניווערזיטעט אין ביירוט

ירושלים, (י.ט.א.) די היסטאריש-פילאלאגישע פאקולטעט ביים אמעריקאנער אוניווערזיטעט אין ביירוט האט געעפענט א קאטעדרע פאר דער העברעאישער שפראך און וויסענשאפט. די קאטעדרע וועט בעזעצט ווערען דורך א סירישען אראבער, א תלמיד פון פראפ. האראוויץ (פראנקפורט).

דר. בערנשטיין אבגעפאהרען קיין ארץ-ישראל

ניו-יארק, (י.ט.א.) קיין ארץ-ישראל איז ארויסגעפאהרען דער בעקאנטער ציוניסטישער לידער, ארויסגעבער פון „דאס יודישע פאלק" דר. ש. בערנשטיין. פאר'ן אבפאהרען האבען זיינע פריינד ארויסגעגעבען לכבוד איהם א באנקעט.

אנגעהויבען זיך די בוי-ארבייטען ביים חיפה'ער פארט

ירושלים, (י.ט.א.) אין חיפה האבען זיך שוין אנגעהויבען די צוגרייטונגס-ארבייטען צום בויען דעם דארטיגען פארט. די הויפט-אינזשיניערין, וואס פיהרען מיט די בוי-ארבייטען, האבען ערקלערט דעם פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור, אז דער חיפה'ער פארט וועט פערטיג ווערען אין משך פון דריי יאהר.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

אייגענע פראצאוניע פון זעלבסטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וויכלעדקעס אויף פלאטפוסען, קונסטליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אוו.

צוריקגעקעהרט.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לאטשעניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

גאלדענע גליקען

(ראמאן) (111

לאמערספילד'ס הויז אויף פארקלען! — האב איך אויסגערופען.

— ביל האט פערנומען אנ'ארט אויפ'ן בענקעל ענטקעגען מיך און מאריא'ן.

— ווען מען גיט זיך אזוי א טראכט, — האט ער מיט פערגעניגען א זיפץ געטאן — אז בסך הכל א צעהן טאג צוריק האבען מיר צוזאמען געגעסען אין א פערהארפעגעם רעסטאראנדעל און איהר האט נישט געהאט צו בעצאהלען פאר'ן עסען.

— דערפאר אבער וועלען מיר היינט עסען מיטאג ווי גאט האט געבאטען... וואס זאגט איהר דערויף, מאריא?

מאריא האט שוויגענדיג ארונטערגעלאזט דעם קאפ.

פון דעם מאמענט אן, זינט דער אדוואקאט גארדאן האט אונז מיטגעטיילט די איבערראשענדע ידיעה וועגען דער ירושה, האט זי זיך מיט א ווארט נישט אפגערופען.

— זעלבסטפערשטענדליך, וועלען מיר קענען עסען אינדערהיים נאר אין דעם פאל, ווען מיר וועלען דארט טרעפען עמיצען פון דער דינערשאפט, איך האב מורא, אז די קעכין מיט דער צימער-מיידעל זענען ענטלאפען און אז מילפארדען וועט מען אפילו מיט ליכט נישט קענען געפינען.

— מילא, דאס וועלען מיר שוין זעהן! — וועט מען קאנען טעלעפאניש בעשטעלען א גוטען מיטאג, און הייסען ברענגען איהם אויף פארקדלען. א מיליאנער צו זיין איז, פערשטעהט איהר מיך, איז עפעס נישט אבי-וואס!...

מאריא האט מיך דיסקרעט אנגענומען פאר'ן ארבעל.

— מען דארף זאגען די טרינגאטס אז איך לעב און בין געזונד. זיי זענען מסתמא אומרוהיג צוליב מיר: איך בין דאך נאך פריה אוועק פון דער היים.

— מיר וועלען זיי שיקען א דעפעשע מיט דער מיטטיילונג, אז איהר וועט זיין אינדערהיים ארום צעהן אין אווענד, — האב איך פארגעלעגט — איהר קאנט זיי אנקלינגען דורכ'ן טעלעפאן, אבער איך האב מורא, אז טעלעפאניש וועט זיי שווער זיין צו דערקלעהרען, וואס מיט אייך איז געשעהן.

דער מעכטיגער אויטאמאביל האט פערקרעוועט אין א זייטיגער גאס און איז צוגעפאהרען צו לאמערספילדס הויז.

איך האב זיך אינגאנצען פערגעסען, אז אין דעם לעצטע מעת לעת בין איך געווארען דער פאר- פולערסטער מענש אין ענגלאנד.

דאס, וואס איך האב פערגעסען איז דעם פרט האט געבראכט צו א קליינינקייט, וואס האט שטארק איבערגעראשט מאריא'ן,

ווי נאר איך בין ארויס פון אויטאמאביל און אויסגעשטרעקט מיין האנד כדי צו העלפען מאריאן ארויס, איז צו מיר האסטיג צוגעלאפען א יונגערמאן, אין א בלויעם אנצוג, וועלכער איז פריהער געשטאנען אויפ'ן טראטואר.

מאריא האט מוראדיג א געשריי געטאן, און אפגעשטויסען מיך אין א זייט.

ביל האט ארויסגעכאפט זיין רעוואלווער.

דער יונגערמאן איז דערשראקען אפגעשפרונגען אויף צוריק.

— זייט מוחל... ס'איז מיר זעהר נישט אנגענעהם האט ער ארויסגעמורמעלט — ענטשולדיגט מיר זעהר, מיסטער בערמאן... איך... פערשטעהט איהר מיך...

ער האט עפעס שנעל געזוכט אין טאש און דערלאנגט מיר א וויזיט-קארטעל:

— איך בין א קארעספאנדענט פון „דיילי לואיר" איך האב מורא, אז מיין האסטינקייט האט אייך אביסעל איבערגעשראקען.

— נארישקייטען! — האב איך א שמייכעל געטאן.

— ווע איהר קאנט מיר אזוי ווידמענען א צעהן מינוט...

— איהר זעהט דאך — האב איך איהם איבערגעשלאגען — איהר זעהט דאך, איך בין פערנומען מיט מיינע פריינד... קומט, זייט אזוי גוט, אין א האלבע שעה ארום דאן וועלען מיר שמועסען...

דער זשורנאליסט האט פערדעכטיגט אויף מיר א קוק געטאן, ווי וועלענדיג דערזעהן, צי גענאר איך איהם נישט, אבער איבערציינענדיג זיך אויף מיין פנים, אז „אדרבא ואדרבא", האט ער מיר גענומען שטארק דאנקען.

— ס'איז, זעלבסטפערשטענדליך, נישט מיין זאך, אבער איהר ווייסט דאך אודאי — האט ער ליבענסווירדיג צוגעגעבען, אז דער מיסטער פריימאן געפינט זיך אינערהיים?

— וואס הייסט?

— יא, יא! — האט דער זשורנאליסט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ — איך האב איהם געוואלט אינטערוויאוירען, אבער ער האט מיר געמאלדען, אז ער וויל נישט האבען קיין שום מגע ומשא מיט דער פרעסע.

— אהא, — האב איך אויסגערופען — אויב איהר ווילט צווארטען א מינוט אדער צוויי, וועל איך איהם צווינגען צו ענדערען זיין בעשלוס.

— זעהר אנגענעהם! — האט ביל א שמייכעל געטאן; — די מעשה ענדיגט זיך נאך נישט.

איך האב פריינדליך איינגערוימט מאריא'ן:

— האט קיין מורא נישט, טייערסטע. איך זאג אייך צו, אז ס'וועט נישט זיין קיין בלוט-פערגיסונג.

זי האט א שוואכען שמייכעל געטאן.

איך שרעק זיך נישט. מיט אזעלכע מענשען, ווי ער קאן מען זיך נישט שלאגען. ער איז א פחדן און א פערעטער. ער האט פערקויפט פאראנא'ן צו דער ליזע, און געהאלט איך דער'הרג'ענען הייסען ארום, ווען איהר זענט געקומען צו איהם צו-גאסט קיין עשטאן.

(פארטזעצונג קומט).

יודישע נייעס

נישט יום-כפור, נאָר צווייטער טאָג ראש-השנה

בעשטימט אַלס דער „יודישער אינדוסטרי-אַליזאַציע-טאָג" אין רוסלאַנד.

מאָסקווע (י.ט.א.) דער פאָרשלאָג פון איינינע יעווסעקישע טוער צו בעשטימען דעם טאָג פון יום-כפור אַלס אַ יודישען אינדוסטריאַליזאַציע טאָג, אין וועלכען אַלע יודישע אַרבייטער און האַנטווערקער זאָלען אַרבייטען פאַר דער מלוכה, איז דורכגעפאַלען. אויף אַ קאָנפערענץ וועגען דער פראַגע אין מאָסקווע, איז אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאָג פון אַ צווייטע גרופע „יעווסעקס" צו ערקלערען, אַלס „יודישען אינדוסטרי-אַליזאַציע-טאָג", דעם צווייטען טאָג ראש-השנה, פאַרשטעהער פון די אַרבייטער און האַנדווערקער, האָבען אין זייערע רעדעס בעפאָדערט, אַז דער ראש-השנה'דיגער אַרבייטס-טאָג זאָל זיין אַ פריי-וויליגער, און נישט קיין צוואַנג.

די איינקונפט פון דער אַרבייט אין דאָזיגען טאָג איז בעשטימט געוואָרען אויף בויען אַן אַעראָפּלאַן „בירא-בידזשאַן".

די קאָנפערענץ האָט בעשלאָסען איינאָרדנען היי-יאָהר, לויט'ן מוסטער פון די פריהערדיגע יאָהרען — „רויטען כל-נדרי" אָוועגד און רויטע ראש-השנה טעג". ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען פיהרען אַ פערצווייגטע אַנטי-רעליגיעזע קאַמפּאַניע פאַר אַלע ימים-נוראים טעג. די קאַמפּאַניע וועט זיך אָנהויבען דעם 1-טן אָקטאָבער און וועט געפיהרט ווערען איבער אַלע שטעט און שטעטלעך.

הונגער טויט פון אַ יונגער יודישער קאָמוניסטקע.

בערלין (י.ט.א. פון בוקאַרעשט ווערט מיטגעטיילט, אַז אין קלויזענבורגער טורמע איז אויסגעגאַנגען פון הונגער די 25 יעהריקע יודישע קאָמוניסטקע חיה ליפשיק. די פערשטאָרבענע האָט אויסגעהאַלטען אַ הונגער-שטרייק גאַנצע 42 טעג. אין יאָהר 1928 איז זי פעראורטיילט געוואָרען צוזאַמען מיט נאָך 70 פערזאָן אויף 10 יאָהר קאַטאָרגע, ווערענדיג בעשולדיגט אין צוגרייטען אַ קאָמוניסטישען אויפשטאַנד אין רומעניען.

כוליגאַנישע פאַטריאָטישע טענדענץ

פאַר העצען געגען יודען בלויז 1 חודש תפיסה

בודאַפּעשט (י.ט.א.) אַ געוויסער איפאַד קוואַטש איז דורך דער פּראָקוראַטור צוגעצויגען געוואָרען צו גערישטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַרויסגעבען אַן'אַנטיסעמיטישען פאַמפלעט געגען די אונגאַרישע יודען. די יודען ווערען אין דער בראָשור פאָרגעשטעלט אַלס אַ „לומפען-געזינדעל", וואָס פערניכטעט דאָס זעלבסטבעוואוסטזיין פון די אונגאַרען, שענדעט די קירכען, בעליידיגט די גייסטליכקייט א.א.וו. די טעג איז פאַרגעקומען דער פּראָצעס פון פעדער-כוליגאַן. דאָס געריכט האָט אירם פעראורטיילט פאַר העצען געגען אַ רעליגיע צו איין חודש תפיסה. אַלס מילדערענדער אומשטאַנד איז אָנערקענט געוואָרען דאָס, וואָס דער מחבר ווייזט אַרויס אין זיין פאַמפלעט אַ... פאַטריאָטישע טענדענץ.

ווי לעזט מען דאס פראָבלעם פון ווייטקייט?

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

דער עקספּעדיציע, אויף די סטאַנציעס דאַרף מען דאָך אַרויסגיין אויף אַ שפּאַציר אַ ביסעל פונאַנדערגעמען די פיס, און אַחוצדעם גנבעט דאָ אונז איין דער זייגער יעדען טאָג כמעט אַ גאַנצע שעה ד. ה. דער טאָג איז דאָ נישט 24 נאָר 23 שעה (מיר פאָהרען גלייך צום מזרח הענגען מיר הייסט עס אין משך פון אַ טאָג דער ערד אַוועקלויפען פון דער זון אויף אַ גאַנצער שעה, אַלזאָ, צופיעל צייט איז נישטאָ.

יעדען טאָג נאָך ברעקפעסט (פרישטיק פאַרגעסט נישט, אַז די עקספּעדיציע איז אַן אַמעריקאַנישע) קלייבען מיר זיך צונויף אין דיסקוטירען די פראַגע וועגען דער פּראָגראַם פון אַרבייט, מיר בעקענען זיך מיט די מאַסמיטלען און אויספאָרשונגען' וואָס זענען שוין געוועזען פריער, איבערהויפט איז דאָס נישט קיין גרינגע אויפגאַבע פאַר די אַמעריקאַנער, וואָס פאַרשטייען נישט קיין רוסיש.

דאָס פּראָגראַם, וואָס די קאָמיסיע האָט פאַר זיך אָנגעצייכענט, איז גאַנץ גרויס: ערשטענס, זענען פאָרהאַן טיילען פון בירא-בידזשאַן, ווי דער צפון טייל (דער בערגיקער), וואָס איז אינגאַנצען נאָך נישט אויסגעפאָרשט, און עס זענען דאָ וועגען איהם נאָר גאַנץ מאָגערע אויבערפלעכליכע ידיעות.

און דאָ ווידער וויל די קאָמיסיע זיך בעקענען מיט אַלערליי מעגלעכע פרטים, כדי אָפּצוגעבען אַ באַריכט פון די ערשטע קוואַלען דער אַמעריקאַנישער געזעלשאַפטליכקייט און כדי מען זאָל קענען אָנווענדען די בעסטע אַמעריקאַנישע טעכניק ביים בעזעצען דאָס לאַנד.

זייער אַ סך לערנען מיר פון פּראָפעסאָר קונק, וועלכער איז שוין געווען אַ קנאַפּ יאָהר צייט און האָט אַ היפּש ביסעל באַגאַזש וועגען בירא-בידזשאַן. פּראָפ. קונק האָט אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן, ווי אַזוי צוזאַמענצושטעלען צו קאָלאָניזירען דאָס לאַנד. דער פאָרזיצער פון דער עקספּעדיציע פּראָפ. העררוס וואָרענט די מיטגלידער, זיי זאָלען זיך נישט בעקענען מיט קיינע פּאַרטיקע פּלענער, ווייל מחמת דעם, וואָס מען האָט אין זינען אַ געוויסען פּלאַן, הערט שוין אויף דער מוח צו טראַכטען און פערשטיין אַנדערע פּלענער.

אויף יענער זייט סיביר, וואו אַמאָל פלעגט אַ יוד קענען זיין נאָר פערשיקט, ווערט איצט געבויט אַ גרויסער קאָמפּאַקטער יודישער ישוב, וואָס וועט קענען מיט דער צייט ווערען אַ יודישער אַדמיניסטראַטיווער איינס.

דערווייל... דערווייל האַלטען מיר אין צופאָהרען קיין נאָוואָסימבירסק. אגב האָט דאָס געהייסען נאָוואָניקאָלאַיעווסק, וועלכער איז געוועזען בעוואוסט אַלס דער צענטער, וואוהין מען פלעגט פערשיקען רעוואָלוציאָנערען אין די צאַרישע צייטען. היינט איז נאָוואָסימבירסק דער אינדוסטריעלער און פּאָליטישער צענטער פון דעם נייעם סיביר אַ שטאָט, וואָס וועט מכתמא אין די קומענדיקע 10 – 5 יאָר האָבען אַ מיליאָניקע בעפעלקערונג.

אויף לוין נעהמען מיר אָן אַלערליי זיידענע-שטאָפען **אויף לוין**

ווי: קרעפּ-דע-שין, קרעפּ-זשאָרזשעט, קרעפּ-מאַנגאַל, קרעפּ-סאַטען, וועלוטין, פּאָפּעלין, סאַטען-טיפּליס, פּאַלטען-שטאָף א. ז. וו.

צו צוגענגליכע פּרייזען ווי אויך

צום אָפּרעטירען סאַטען-דישעס, סאַטען-ליאָן, סערזש-סאַטען און פערשידענע פּאָדשעווקע-אַרטיקלען און

צום צווירנען גאָרן פון נאַטירליכען זייד און פון קונסט-זייד אונטער דער לייטונג פון ערשטקלאַסיגע פאַכמענישע קרעפטען.

Sp. Akc. MAURYCY TAUMAN

Łódź, Juljusza 6/8, tel. 6-22 i 23-75

Dr. med.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציעל ארצט פאַר נירען בלאָזן-און הארן - קראַנק

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפּפאַנגט פון 7—4 אָוו.

נעמט אויך אָן אין דער לעטשניצע „Zdrowie" נאָוואָמיעסקא 3 פון $12^1/_2$ ביז 2 אַזייגער נאָכמ.

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PANSTWOWYCH

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

Józefa Aba

w Łodzi, Zielona 10, tel. 22-12.

אָנמעלדונגען פון נייע שילערינס טעגליך פון 10—1 נאָכמיטאָג.

ביי דער שולע ווערט ערעפענט א פרעבע-שולע.

Dyrektor (—) J. AB. 8781

אָנהויב פון אונטערריכט—דעם 3. סעפּטעמבער.

Z PRAWAMI GIMNAZJUM PAŃSTWOWYCH

Żeńskie Gimnazjum

„KULTURA"

w Łodzi, Piotrkowska 85.

איינשרייבונגען אין אַלע קלאַסען נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגליך פון 10 ביז 1 נאָכמ. **ביליגער אבצאהל!**

פאַר קינדער פון מלוכה-בעאַמטע צאָהלט די מלוכה.

פאַר קינדער פון טראַמוואַי-בעאַמטע, מלוכה-און מאַגיסטראַט-בעאַמטע צאָהלען די בעטרעפענדע אינסטיטוציעס. 8872

ס'ווערט בעקאַנט געמאַכט, אַז איינשרייבונגען פון שילער קומען פאָר פון 25-טען ביז'ן 31-טען אויגוסט ד. י. אין די שעה'ן פון 10—12 פאַרמיטאָג.

די נייע שילערס און די געוועזענע שילערס פון **שאַקינ'ס גימנאַזיום** מוזען זיך מעלדען פערזענליך און בעלעגען די דאָקומענטן.

איינטריטס-עקזאַמענס וועלען פאָרקומען דעם 1. און 2. סעפּט. 9 אַ זייגער פריה.

Dyrekcja i Zarząd

Gimnazjum Męskiego Towarzystwa Szerz. Oświaty i Wiedzy Techn. wśród Żydów w Łodzi, ul. Pomorska 48.

8-קל. רעליגיעזע גימנאַזיום

פון דער געזעלשאַפט

„תורה ודרך ארץ" אין לאָדז

60 צעגעלניאַנאַ 60.

איינשרייבונגען פון נייע שילער קומען פאָר טעגליך פון 9—1 פאַרמיטאָג אין קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום, פּראָנט, 2. שט.

די דירעקציע. 8756

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA

T-wa Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów

w Łodzi, ul. Pomorska 46/48

אָבטיילונגען:

מעכאַנישע, עלעקטראָטעכנישע און וועבעריי.

אָנמעלדונגען געהמט אָן די קאַנצעלאַריע טעגליך פון 10—2 נאָכמ.

כאַלעווקע-צושניידערס

אין אַ גרעסערער פאַבריק, זענען נויטיג. אָפּפערטן אונטער „Cholewkarze" אין אַנאָנסען-ביוראָ ס. פוקס, פּיעטריקאָווער 50. 8887

ס'איז געפונען געוואָרען אַ פּאָרטפעל

מיט פערשידענע דאָקומענטן אויפ'ן נאָמען פּריזאַנט. געגען סימנים און אַנאָנס-קאָסטען אָפּצונעהמען אין אַדמינ. פון „נ.ס." 8889

DYREKCJA

Gimnazjum Męskiego Towarzystwa Szerzenia Oświaty i Wiedzy Techn. wśród Żydów w Łodzi, Pomorska 48

מאַכט בעקאַנט די פּעראינטערעסירטע, אַז די פערזאָנען, וועלכע האָבען בדעה צו געבען אויסהאַלטונג און אויפזיכט די שילערס פון אויביגען אַנשטאַלט, מוזען זיך פערזענליך מעלדען אין די ביוראָ-שעה'ן אין דער שול-קאַנצעלאַריע וועגען אַ דערלויבניש פון דער דירעקציע, וואָס וועט אַרויסגעגעבען ווערען נור פערזאָנען, וועלכע וועלען געבען אַ גאַראַנטיע פון אַ זאָרגפעלטיגע אויפזיכט איבער'ן שילער און פון אַ היגיענישער וואוינונג 6788

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40

נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 5—9 אָוונד. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

HELLER

[illegible]

שליסערס (שליסערינס)

קענען זיך זאָפאָרט מעלדען אין קירזשנער-ווערקשטעל ביי **מ. פאַרבער** פּיעטריקאָווער 27.

אין דער 7-קל. שולע

ש. זיעלאָנקאַ וושכאַדניאַ — 68/70 —

ווערען אָנגענומען שילער פון 6 יאָהר אָן און ווערען גרינדליך פאָרגעבריים אין אַלע היגע מיטעל-שולען. אַ ספּעציעל געוויכט ווערט געלייגט אויף דער העבּרעאישער שפּראַך און אַלע יודישע למודים. בעמערקונג: דורכגאַנג פּיעטריקאָווער 46—44.

אירן

צו פערקויפן

פאַרזשעטשנאַ 15

נאָוואָ-זגערסקאַ 2

ביי דער דאָלנאַ.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד

עלטערן!

חדר-שולע

אין מען לאַנג ערווערען צוזיסטירענדע אָנגענומען קינדער חאָם לערנען אין פאַחשעכנע שולען צו לערנען: חומש, רש"י, נ"ך, משניות, גמרא, תוס' פאַריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריות זעלבסט צוזאַמענשטעלען, ס'ווערען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן, ווי ס'ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך עברי, אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! —— צוגענגליכע פּרייזען!

מנהל יחיאל דוד ראזענפעלד

פּלאַץ וואָלנאַשטשי (נייע שטאָדט) 6

קוער אָפיציגע, רעכטס, 2. שט

2 צימערן און קוך

מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אָפּצוגעבען.

צו ערפאָהרען אין אַדמינ. פון דער צייטונג.

אַ קוואַליפיצירטע שפולעריז

צו סוועטערס, ווערט זאָפאָרט געזוכט. פל. וואָלנאַשצי 6, רעכטס, פּאַרטער

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אַקושער

זגערזשער 11.

טעל 34-72

נעמט אָן פון 6—8 אָוונד. 8 908

ט.א.ז. זוכט אַ קוואַליפיצירטען

היגיעניסט

געוויצעס. אין דער קאַנצעלאַריע טעגליך (אַ חוץ שבת) פון 12—4 נאָכמיטאָג.

שטאָפּערינס

ווערען געזוכט

49 פּאָנסקאַ 49

— ביי —

פעדערדאָוויטש

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.